

Vogelvrienden Krimpen a/d IJssel copv

40e jaargang no. 6, juni 1979

Onze Vogels

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

DAGELIJKS BESTUUR N.B.v.V.

Voorzitter: A. van Liempd, Rubensstraat 17, 4812 AK Breda, telefoon (076) 13 61 37.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71, 3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44, 4621 AT Bergen op Zoom.
2e Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39, 7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Commissaris: D.J. van der Molen, Esschingstraat 80, 7721 XD Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.

DISTRICTSVOORZITTERS

District Groningen: R.P. Smith, Zuiderveen 36a, 9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.
District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8, 8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126, 7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41, 7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.
District Gelderland: D.J. Prinsen, Berkenlaan 132, 7064 HT Silvolde, telefoon (08350) 53 14.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13, 3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.
District Noord-Holland: A.J.F. Lammerse, Oude Kruisweg 104, 2142 EH Cruquius, telefoon (023) 28 59 06.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk, Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag, telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4, 4561 WN Hulst, telefoon (01140) 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg, Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide, telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: J.C. Vos, Braillestraat 2, 5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29, 5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

CONTACTPERSONEN TECHNISCHE COMMISSIES

G. van der Meijden, Kemperlandstraat 27, 5283 CK Boxtel, telefoon (04116) 7 45 29, voor tropen, grasparkieten etc.
H.J. Veerkamp, Ruyaardsplein 12, 3123 AN Schiedam, telefoon (010) 71 48 39, voor kleur- en postuurkanaries.
H. Warmerdam, v.d. Duin van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom, telefoon (02520) 1 75 57, voor zangkanaries.

BONDSBUREAU N.B.v.V.

Aletta Jacobsstraat 4, postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom, gironummer 1148324, telefoon (01640) 3 50 07. Geopend: 08.00 - 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ABONNEMENTEN

Bij vooruitbetaling.

Binnenland f 27,50 per jaar, bij vooruitbetaling op onze giro 1148324. **Buitenland** f 37,50 per jaar, per luchtpost extra tarief volgens PTT-kosten.

België: 400 Bfr per jaar, bij vooruitbetaling op rekening nr. 000-0156074-01 bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Opgave abonnement bij het Bondsbureau, Bergen op Zoom.

Onze

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Wie als lid van de N.B.v.V. wenst toe te treden, werf zich schriftelijk tot de secretaris van een in zijn plaats van inwoning gevestigde afdeling.

ADRESSEN SPECIAALCLUBS N.B.v.V.

Nederlandse Zebra-vinkenclub

Secretaris: J.G. J. van Valkenburg, Snijderstraat 15, 4204 EB Gorkum, telefoon (01830) 3 45 83.
Penningmeester: A.A. Straver, Emmalaan 9, 2405 GA Alphen a.d. Rijn, Postgiro 3541696 t.n.v. penningm. NZC Alphen a.d. Rijn.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Vorm- en Postuurkanaries

Secretaris: W. de Vries, Vleugel 3, 3173 RE Poortugaal, telefoon (010) 38 27 43.
Penningmeester: L.J.G. Rovers, W.H. Jordaansingel 40, 7481 GP Haaksbergen, telefoon (05427) 28 24.
Giro t.n.v. de postuurkanarieclub nr. 1667906.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Eur. vogels en hun hybriden

Secretaris: S.A. van Dongen, Schimmelpenninckstraat 17, 5037 RT Tilburg, telefoon (013) 67 25 05.
Penningmeester: G.F. Jansen, Fresiastraat 15, 3742 TK Baarn, telefoon (02154) 1 83 34.
Giro 3158484 t.n.v. Spec. cl. Eur. Vogels.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub van insekten- en vruchtenetende vogels

Secretaris: H. Kehl, Plein 1953, nr. 144, 3086 EK Rotterdam, telefoon (010) 80 28 54.
Penningmeester: E. Zehenpenning, Acacialaan 8, 3741 WC Baarn, telefoon (02154) 1 20 07, giro 2625815, t.n.v. penn. speciaalclub.
Contributie f 25,— per jaar. entree f 5,—.

Japane Meeuwenclub

Secretaris: A. Kok, Pals 29, 6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58.
Penningmeester: W.A.M. Berns, Kerkallee 91, 6882 AP Velp, Gld., telefoon (085) 61 96 28.
Rek.nr. 30.39.88.207 Rabobank, Velp.
t.n.v. Penningmeester J.M.C.
Contributie f 15,— per jaar. Entree f 5,—.

Parkieten Speciaalclub van Gras- en Grote parkieten

Secretaris: J. M. Lupsan, Hoge Waard 31, 6825 JL Arnhem, telefoon 085-61 19 15.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 2,50. Storten op postgiro nr.3587100 t.n.v. Parkieten Speciaalclub, Karel Doormanstraat 42, Waubach (L.).
Inlichtingen, opgave nieuwe leden en betaling contributie uitsluitend aan bovenstaande adressen

Vogels

TIJDSCHRIFT VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 49.000)

REDACTIE

Mrs. E. van Berkel
Hr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent alleen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere omschrijvingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de I.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels”, van zuivere particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod”.

VRAAGEN OVER?

BLAUWE KONINGS-PARKIETEN aan: W.C. Oonk, Bergweg 37, 242 EP Lochem.

ROOD- EN POSTUURKANARIËN aan: H. Warmerdam, v.d. Duin van de Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

ROOD- EN POSTUURKANARIËN aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 322 LK Leiden.

ROOD- EN POSTUURKANARIËN aan: H.W.J. v.d. Linden, Overbodestraat 72, 5921 ES Blerick.

ROOD- EN POSTUURKANARIËN, JAPANSE MEEUWEN EN TROPEN-ROOD- EN POSTUURKANARIËN aan: G.W. v.d. Meijden, Tempelstraat 27, 5283 CK Boxtel.

ROOD- EN POSTUURKANARIËN, EUROPESE VOGELS (WILDZANG) aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

ROOD- EN POSTUURKANARIËN aan: H. Kehl, Plein 1953 nr. 144 086 EK Rotterdam.

ROOD- EN POSTUURKANARIËN aan: A.P. Kools, Tolengweg 9, 4505 PM Zuidzande.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 23 juli 1979

IN DIT NUMMER

	pag.
Koningsparkieten	244
Wat lezers schrijven	251
Mijn ervaring met de boliviaanse bergkardinaal	252
Exotische vogels als huisdieren Ja of Nee	253
De voliëre van de maand	254
Kolibries	256
Levend voer	258
De groenserie	260
Uw vraag ons antwoord	262
De rode woestijnvink	264
Kweek met goudnekara en blauwvoorhoofd-amazone	265
Terugkeer van een verloren zoon	267
Klimplanten hebben maar een klein plekje nodig	268
Spurrie	269
Van groen tot albino de klassieke kleuren de ivoor-kanarie	270
Kruipers bij grasparkieten	273
Korte berichten	277
Mijn favoriet	278
Nogmaals True-Lite	279
Eerste goudborstduif eigen kweek	280
Vraag en aanbod	282
Boekenservice, Boekennieuws	286

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Edelchemie b.v./W. Rouppe van der Voort/Blankenstijn/Cédé	250
Siem van 't Hart/De voederspecialist	254
Sluis	266
Intern. Hobby-Boekhandel/W. Rouppe van der Voort	271
Fauna	272
Sabri Pet Supplies	279
Goossens	282
Fauna Metaalwaren b.v.	283
G.J. van Gelder/Minifauna/Hellingman b.v./V.V.R. Vogelvoederfabriek	284
Beaphar	285
404	286
Rein van der Veen/S.J. Dorpmanns/F. Thijssen/Orni-Mondo/EB eivoer/	
A.P. van Gils/De Tropenhal/Animali	287
Witte Molen	288

Foto voorplaat en pag. 244:

Blauwe koningsparkiet
Vogelpark Walsrode/Horst Müller

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdrukk/offset
Postbus 59 - Schiedam - Telefoon (010) 73 00 88

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

KONINGSPARKIETEN

Op de voorplaat van deze editie, prijkt een blauwvleugelige variant van de Ambon Koningsparkiet, om precies te zijn is het de ondersoort *Alisterus amboinensis hypophonius*. Het is een vrij zeldzame soort en zo wij weten bevindt zich slechts één exemplaar in Europa namelijk in Vogelpark Walsrode.

Van de Koningsparkieten zijn drie soorten bekend, te weten de Australische koningsparkiet, de Groenvleugel koningsparkiet en de Ambon koningsparkiet.

Iedere soort heeft nog een of meerdere ondersoorten en volledigheidshalve zullen we ze allemaal even voor u opsommen.

Teksten van Cees van Berkel en W.O. Gordon in een vertaling van Jan Hopmans.

Foto's van Vogelpark Walsrode,

Horst Müller, Wolfgang de Grahl, Th. Brosset en W. Weisser.

Litt.: Parrots of the World, J.M. Forshaw.

1) **Australische Koningsparkiet**
Alisterus scapularis scapularis die voorkomt in Oost Australië van Otway ranges zuidelijk Victoria tot Noord Queensland. Het is deze soort die het meest door de liefhebbers wordt gehouden en gekweekt.

Alisterus scapularis minor, die wat kleiner van formaat is en voorkomt in Noordoost Queensland van Cooktown en Atherton Tableland zuidelijk tot Cardwell

2) **Groenvleugel koningsparkiet**
Alisterus chloropterus chloropterus van Oostelijk Nieuw Guinea en Papua; *Alisterus chloropterus callopterus* van Centraal Nieuw Guinea, de centrale hooglanden en West Irian; *Alisterus*

1 *Alisterus amboinensis amboinensis*; Ambon koningsparkiet

2 *Alisterus amboinensis hypophonius*; Ambon Koningsparkiet (ondersoort)

terus chloropterus moszkowski welke voorkomt in Nieuw Guinea vanaf de Geelvinkbaai en West Iran.

) **Ambon koningsparkiet:** *Alisterus amboinensis amboinensis* voorkomende op Ambon, Ceram, de zuidelijke Molukken Indonesië; *Alisterus amboinensis sulaensis*, van de Sula eilanden; *Alisterus amboinensis versicolor* van Peleng eiland; *Alisterus amboinensis buruensis*, van Buru in de zuidelijke Molukken; *Alisterus amboinensis hypophonus* van Halmahera in de noordelijke Molukken en *Alisterus amboinensis dorsalis* welke voorkomt op de westelijke Papoea-eilanden en in Noordwest Nieuw Guinea.

Alisterus scapularis scapularis (man)
Australische Koningsparkiet

Koningsparkieten zijn bijzonder fraaie vogels die zich uitstekend lenen voor het houden en kweken in de volière. Er zijn, vooral met het Australische ras, al verscheidene kweekresultaten behaald.

Zowel bij de Australische als bij de Groenvleugel koningsparkieten is er sprake van dimorfisme, onderlinge kleurverschillen tussen man en pop. De wijfjes zijn bijna helemaal groen van kleur met uitzondering van de buikbevedering welke dieprood is. Bovendien hebben de mannen een rode bovensnavel en de wijfjes een zwarte. Bij de Ambon koningsparkiet is er nagenoeg géén verschil tussen de beide sexen.

Over laatstgenoemde kunt u meer informatie vinden op pagina 24 en 25 van de jaargang 1977.

4 *Alisterus scapularis scapularis* (wijfje)
Australische Koningsparkiet

Het is met name over zijn ervaringen met de Australische koningsparkiet dat W.O. Gordon uit Ringwood, Victoria, in een vertaling van Jan Hopmans, u nu het een en ander vertelt.

De koningsparkiet is zeer zeker een erg mooie vogel, gracieus als elke koning zowel in uiterlijk als in houding, gedrag en temperament. De koningsparkiet is rijkelijk verspreid in Nieuw Guinea en haar buureilanden, en beweegt zich van het noorden en de Australische Oostelijke Hooglandse bergwouden tot de Otway Ranges van Victoria in het zuiden. Zijn aangeboren woongebieden zijn de bergwouden, waar hij in de hooglanden vertoeft en het laaggelegen en open landschap vermijdt. Al de vogels van de soort

lijken erg veel op elkaar, zonder veel variaties onderling. Ik geloof dat de soort in Nieuw Guinea iets helderder van kleur is dan onze Australische koningsparkieten. Dit zou verklaard kunnen worden uit het feit dat hoe hoger de temperatuur is, des te helderder de kleuren zijn. Dit wordt aangetoond door vele soorten zoals de doffe oostelijke Rosella van het zuiden welke overgaat in de heldere 'Gouden Mantel Rosella' (prachtrosella) in het warmere Queensland.

De koningsparkieten uit Nieuw Guinea hebben een grotere en helderder lichtgroene gloed nabij de vleugelschouder dan de Australische koningsparkieten, en hierdoor zijn de soorten uit Nieuw Guinea bekend als de groen-gevleugelde koningsparkieten. De relatie tot andere Australische parkietsoorten, waaronder de koningsparkiet gerekend wordt, gaat terug tot de Eclectus parkieten uit het gebied in Nieuw Guinea. Dit zijn de primitieve rassen waaruit de koningsparkieten evolueerden gedurende vele eeuwen voordat ze Australië bereikten en de voorvaders werden van de Barraband-parkiet, Berg-parkiet en Princess of Wales parkiet. Deze soorten ontwikkelden uitsluitend in Australië en zijn ware Australische parkieten.

Onze belangstelling nu en in dit artikel wordt gevraagd voor de Australische koningsparkiet, **Alisterus scapularis**. Deze soort is het meest bekend. Ik heb ze in het wild, gedurende vele keren geobserveerd en de soort nu zelf gedurende vele jaren gekweekt en gehouden. Deze parkiet is altijd mijn favoriete vogel geweest zowel om hem te observeren als om te houden.

De koningsparkiet past perfect in zijn natuurlijke bosrijke omgeving. Evenals de Australische lori-soorten, is hun bescherming om binnen het dichte oerwoud te blijven, waar hun groene verenkleed ze maximale

camouflage geeft. Ofschoon de lori- en de koningsparkietsoorten dezelfde bosgebieden bewonen en beschermende groene veren hebben, zijn er een groot aantal verschillen in levenswijze. Uit de vergelijking van deze soorten kan nogal wat informatie gewonnen worden. Niet uit het oog verliezend dat het woongebied voor beide vogels hetzelfde is, is het opmerkelijk dat het groene verenkleed van beide soorten verschilt. Het verenkleed van de lori is veel lichter van kleur. Deze vogel leeft en voedt zich in de boomtoppen en ook in het open zonlicht op de buitenste takken. Het groene verenkleed van de koningsparkiet is veel donkerder, ook de donkerblauwe romp en de zwarte staart maakt hem onopvallend in de schaduw en onder de bomen. Op deze manier houdt de natuur het in de hand dat de vogels geen competitie hebben in hun voedselgebied en dat de soorten niet in elkanders domein binnendringen.

De lori's leven in de bovenste lagen

van het woud en vliegen óver het bos, terwijl de koningsparkieten lager gelegen lagen van het bos bewonen en dóór het woud vlieger. Hun lange brede staart stelt ze in staat te draaien en te wenden tussen de bomen door. De helder lichtgroene gloedstreep op de vleugelschouder van de mannetjes koningsparkiet is een goede camouflage. Het vermengt zich als 'streep zonlicht door de bomen' maar het hoofddoel is als gids waarmee ze in contact blijven met vogels van hun eigen soort tijdens de vlucht.

Alleen volwassen mannetjes dragen deze lichtgroene gloed op de vleugels. Het legt de nadruk op het feit dat de volwassen mannetjes de overheersende sexe zijn en het hun verantwoordelijkheid is voor de veiligheid van de familie te zorgen. Zouden ze in het open veld geraken en te kampen hebben met aanvallen van haviken, onttrekt het grote sterke opvallende mannetje de aandacht van het vrouwtje en de jongere vogels.

Alle jongen zijn gekleurd als de vrouwtjes. Het mannetje is de dominante sexe. Hij is nogal een indrukwekkende 'kerel' en een tiran voor zijn wijfje — tot het broed-seizoen komt en dan is er geen vrouwtje parkiet die ooit een betere echtgenoot kan krijgen.

Om terug te gaan naar de lori's, ze hebben geen enkele opvallende kleur aan hun vleugeltoppen. Een dergelijke duidelijke tekening zou een noodlottig feit zijn, en veel of gewilde aandacht trekken van haviken van boven af. Om contact te houden met hun soortgenoten hebben ze heldere kleuren onder de vleugels. Dit is hun gids en hun wijze van vlucht is golvend om het nóg duidelijker te maken. Nu zien we waarom de koningsparkiet zich nooit in open gebied waagt, rondwerft in de boomtoppen. Hij is te zuinig op zijn eigen veiligheid. Om diezelfde reden komt de lo

KONINGSPARKIETEN

nooit naar beneden. Daar zouden ze zeker verloren zijn, omdat hun golfvliegbeweging niet te gebruiken is om laag te vliegen en om te raaien en te wenden tussen de bomen. Ik heb nooit koningsparkieten zien vliegen in de boomtoppen of oog boven het woud. Bij elke gelegenheid, als ik onverwachts naar ze oekwam, ging hun voedsel zoeken altijd ononderbroken door in lage eesters en bosjes op de bodem aan het woud. De parkieten zijn van nature rustig en vertrouwd, en staan vaak toe om werkelijk close-up geobserveerd te worden. Ik kan slechts één gelegenheid noemen waarbij ik koningsparkieten in het pen veld vond; jaren geleden. Ze waren gewoon in kleine groepen te verzamelen en de graan-oogsten aan de boeren te plunderen — zelfs de rivieroeveren in Gipsland. Ik veronderstel dat dit nog steeds gebeurt. Koningsparkieten zijn inderdaad dol op maiskorrels en ook aardappelen. Ze hebben geen voorkeur voor erg zoet voedsel; de lorietel. De koningsparkieten geven echter de voorkeur aan zetmeel bonen sinaasappelen en appels. Mijn koningsparkieten eten zonnebloemzaden, een beetje kanariepoper en gierst. Haver, brood, aardappelen, gekookt of rauw, bietjes en alle soorten grassen als ook aardbloem, wortel, elke groente, zit altijd goed. Verzamel slechts een hoeveelheid onkruid en grassen uit het veld en dit zal de koningsparkieten tevreden stellen. De koningsparkiet is de meest geschikte parkiet om te houden. Hij is tam en rustig, taai en gehard voor elk gematigd klimaat. Als hij een redelijk groot verblijf heeft, zullen ze zeker broeden en goede ouders zijn. De afmetingen van mijn kooien zijn 9 x 2, 4 x 1,5 meter. Het overdekte gedeelte en het vlieggedeelte zijn respectievelijk 2,1 m en 2,7 m lang. Dit is het verblijf van een koppel koningsparkieten en een drietal Amherst fantanten. De parkieten zijn de meer-

dere over de fazanten maar er is nooit onenigheid. Beide soorten zijn redelijk vermeerderd in de loop der jaren, dat ten goede spreekt voor deze wijze van huisvesting. Hier in Victoria zijn de koningsparkieten late broeders; Ze beginnen in Australië pas in november te nestelen, als de meeste plaatselijke vogels al lang een nest jongen hebben uitvliegen.

Ik heb ze voor het eerst gefokt twaalf jaar geleden. Deze vogels broeden nog steeds zonder een enkel seizoen over te slaan, en broeden nu ook tijdens het schrijven van dit artikel. De meeste jaren heeft dit koppeltje een nest van twee of drie jongen.

Twee maal hebben ze twee keer genesteld en 4 jongen gehad. Volgens mij hangt het feit om 2 x te broeden af van de soort zomer en het soort weer dat we hebben.

Als het te heet is broeden ze één keer, als het een koele natte zomer is twee legsels. Koningsparkieten houden niet van de hitte. Deze par-

kieten zijn aangeboren te houden van de koele lage niveaus van de hoge bergwouden. Tijdens hete dagen put de warmte ze uit; ze moeten schaduw en beschutting hebben. Ze houden van een bad in de regen van de tuinsproeier, zowel 's zomers als 's winters. Er zijn neven-effecten voor hun afkeer voor de hitte en heet water. Elk jaar zo rond november, word ik een paar keer opgebeld en het is altijd hetzelfde wat er gevraagd wordt: 'Bill, wat mankeert er nu aan mijn vrouwtjes parkiet? Zij heeft een broedblok maar legt eieren op de grond in een hoekje.' Dit is een algemene klacht en een feit waarom weinig mensen er in slagen koningsparkieten te kweken.

Mijn oude vrouwtjes parkiet, legde haar eerste twee eieren in het nest van de fazant, in een hoekje onder het nachtverblijf. Ik onderging deze ontdekking als een stoot onder de gordel. Er hing een 1.06 meter hoge nestkast voor haar klaar. Gelukkigwijze gebeurde het op een zaterdag en had ik tijd om een nieuwe nestplaats te maken een blok van 230 x 255 mm bodemoppervlakte. Ik nam de oude kast weg en zette er in de plaats ervan de nieuwe 1.80 meter hoge op de grond, met een handjevol zachte bast op de bodem, en verlegde de eieren uit het fazanten-nest hier in. Binnen een half uur was het vrouwtje in de nieuwe broedplaats en legde haar derde ei, terwijl haar man trots als een koning vanuit de ingang toezag op het geheel; en sindsdien broedde ze en legde ze elk jaar in die nestholte. Zie nooit over het hoofd dat deze parkieten van nature broeden en leven in de koele laaggelegen delen van het bos in de onderlagen ervan, en dat het aangeboren is voor een koppeltje om het donkerste, koelste plekje te zoeken om er te broeden. Als er niet zo'n plaats beschikbaar is zullen ze eieren leggen op wat hogere plaatsen of op de grond. Een paar jaar geleden had een vriend

5 *Alisterus chloropterus chloropterus* (man)
Groenvleugel Koningsparkiet

6 *Aprosmictus jonquillaceus jonquillaceus*

De Timor Roodgevleugelparkiet welke voorkomt, de naam zegt het al, op het eiland Timor. Ze zijn ongeveer 35 cm groot en het verschil tussen mannetje en wijfje is te zien aan de staartpennen welke bij het wijfje aan de onderzijde geel gezoomd zijn. De vogel op de foto houdt de vleugels keurig tegen elkaar waardoor de helblauwe stuit niet zichtbaar is. Er zijn van deze soort enkele exemplaren in Nederland en daarmee worden ook kweekresultaten behaald.

Mogelijk dat we daarop in de toekomst nog eens met een wat uitgebreider artikel terug kunnen komen. Er is één ondersoort, te weten *Aprosmictus jonquillaceus wetterensis*, welke voorkomt op het eiland Wetar.

7 *Aprosmictus erythropterus erythropterus*. Roodvleugelparkiet.

Een in Nederland veel gehouden vogelsoort waarmee ook goed wordt gekweekt. Het is de Australische tak van de Roodvleugelparkieten. Ze komen voor in Noord en Noordoost Australië alsmede in zuidelijk Nieuw Guinea. Er zijn twee ondersoorten bekend, te weten *A.e.coccineopterus* en *A.e.papua*.

van me, die een grote collectie heeft, een paar soorten parkieten bij elkaar gezet. Van dit assortiment probeerden slechts de Regenbooglori en de koningsparkieten te broeden. De regenboog vond een geschikte plaats en produceerde twee jongen; de koningsparkieten weigerden elke plaats, waarvan er vele verschillend waren en legden hun eieren op de grond. Hier werden verschillende proeven gedaan om passende nestkasten voor deze soort te maken.

Eerst probeerden we een legplaats op 60 cm hoogte met een oppervlakte van 230 x 255 mm die op de grond stond, maar deze plaats werd genegeerd.

Toen werd er een legplaats gemaakt op 120 m. hoogte wat meer aan de behoefte van de parkieten voldeed omdat ze hun broedsel erin legden maar het niet uitbroedden. Uiteindelijk bouwden we iets op 1.80 meter hoogte, de bodem van 'n zelfde oppervlakte als de vorige. De koningsparkieten nestelden in ons geval in dit 1.80 m. diepe blok, produceerden een gezinnetje en gebruikten het sindsdien elk seizoen weer. Klaarblijkelijk is een rooig gelegen invlieggat gewenst; hun verlangen is dan om diep te raken waar het donker en koel is. Het is ook mogelijk dat ze daarvoor een andere onbekende reden hebben.

In 1964 waren er bosbranden op de Jandenongvlaktes en veel bosgebied brandde af. Toen ik een paar dagen na de brand een gezin van drie jonge Pennant rosellas met hun ouders gadesloeg bleken ze allen fit en gezond te zijn daar in dat uitgebrande zwartgeblakerde bos. Hoe hadden ze dit overleefd? In een diep hol misschien? Is dit de reden waarom de meeste parkietsoorten de voorkeur geven aan nestplaatsen in groene bomen boven de holen in dode hout-bomen? Hoe intrigerend de geheimen van de natuur zijn, er is voor alles een gegronde reden.

Ik vind dat koningsparkieten goede

ouders zijn. Niets schijnt de broedende vrouwtjes te verstoren, en de mannetjes raken nooit opgewonden zelfs niet bij enige vorm van ongewone bedrijvigheid. Het gemiddelde legsel is 4 eieren maar 6 is niet ongewoon. De jonge parkietjes verlaten het nest geheel in groen verkleed en verkrijgen niet de volledige volwassen uitdrukking vóór hun tweede levensjaar. Ik vind dit een pluspunt voor kwekers van de soort. Koningsparkieten zijn sterk en leven vrij lang en daar jonge vogels makkelijker iets aan te leren is, kan er gedurende 2 jaar veel geleerd worden en kunnen ze vertrouwende vogels worden — wat ten goede komt aan het houden en kweken met deze soort.

Ik heb nooit last gehad van jonge vogels die in paniek rondvlogen als ik de volière binnenkwam, omdat de ouders vertrouwend en tam zijn. Als de ouders zich niet rustig gedragen, als de jongen het nest verlaten, slaken ze waarschuwend kreten als je de kooi nadert. Dit veroorzaakt het feit dat de jongen in paniek raken en zich verwonden.

Ik heb de naam **Alisterus scapularis** voor de Australische parkiet aangehouden. Dit is beter dan de soms gebruikte naam: **Aprosmictus scapularis**. *Alisterus scapularis* legt zeker verband tussen alle andere vogels van deze soorten terwijl *Aprosmictus* betekent: 'mengt niet met anderen.' Dit duidt nogal op deze enige soort. Lichtenstein betitelde de Australische koningsparkiet met de naam *Aprosmictus scapularis*, Gmelin, noemde de Rood gevleugelde parkiet *Aprosmictus erythropterus*. Dit duidt de relatie aan tussen deze twee soorten. Er is een verwantschap in de verte, maar geen directe lijn. Beide soorten evolueerden zoals gezegd uit de *Eclactus* parkiet, enige duizenden jaren voordat een van deze soorten ooit Australië bereikte.

De soort van de koningsparkiet was de eerste die Australië bereikte via Nieuw Guinea. Hij verspreidde zich via de oostelijke kust, terwijl hij dicht bij de bergen bleef tot Victoria toe. Plaatselijke veranderingen kwamen voor door z'n komst naar de rode gomwouden van het grote binnenland met z'n rivieren, van de Murray en de Murrembidgee om zich tot de Barrabandparkiet of de Berg parkiet of de Prinses parkiet van het binnenland te ontwikkelen. De roodgevleugelde parkiet woonde en leefde oorspronkelijk in Timor en bereikte pas later het noordwesten van Australië; toen de koningsparkiet er al was. *Aprosmictus* verspreidde zich van het westen naar het oosten maar bleef uit de buurt van de bergen. Hij kwam nooit beneden de lijn van het subtropische klimaat. □

Wat lezers schrijven

De tropische duifjes op de tentoonstelling

en verdwijnende groep? Het diamantduifje is ongetwijfeld het tropische duifje dat de meeste bekendheid geniet. Ze worden op grote schaal gehouden en gekweekt. Bij de een in een gemengde collectie bij de ander selectief. Als het TT-seizoen aanbreekt en de inschrijfformulieren binnenkomen, valt het toch op dat er elk jaar minder tropische duifjes worden ingeschreven en je kunt het aan zien komen dat die hoofdgroep over enige tijd alleen nog in theorie bestaat. Al staat deze hoofdgroep dan onderaan het vraagprogramma verdwijnen mag hij niet. Waar zit het hem nu in dat de animo om met deze duifjes aan tentoonstellingen mee te doen zo gering is. Ik heb daar zo mijn eigen gedachte over. Het is moeilijk om deze duifjes onbeschadigd naar een TT te brengen. Ze zijn erg snel aan het verenkled beschadigd. Zoals de meeste liefhebbers wel weten is dit duifje afkomstig uit Australië en inmiddels al gedoneesticiseerd. Er is ook een standaard voorgeschreven welke toch wel problemen geeft om aan die voorgeschreven eisen te voldoen. Als we de keurbriefjes bekijken zien

we in de eerste rubriek al gelijk een bestraffing; de lengte, 19 cm, is meestal wel aanwezig maar het model voldoet niet aan de eisen. Van poten en snavel valt in het algemeen weinig te zeggen. Dit wordt weer anders in de rubriek bevedering. Het komt weinig voor dat een duifje met geheel onbeschadigd verenkled de keurtafel bereikt. Met betrekking tot de kleur en kleurregelmaticheid moet er veelvuldig worden vermeld dat de vogels te bruin op het rugdek zijn. De laatste rubriek, kop-, vleugel-, staart- en lichaamstekening, doelt in dit geval op de mooi verdeelde stippen (diamantjes) die er behoren te zijn. Ik zelf nam vorig jaar deel aan 3 tentoonstellingen. Op de afdelings TT 5 vogels met een gemiddelde van 86.6 punten; op de districts TT weer 5 vogels met eenzelfde gemiddelde. Op de wereldtentoonstelling in Breda waren er 53 en ook hier weer hetzelfde gemiddelde puntental van 86.6.

Zoals u ziet, geen hoge punten. Wordt deze groep te zwaar gekeurd of wordt er te weinig gespecialiseerd gekweekt. Het antwoord laat ik aan u. We moeten echter wel

trachten hieraan iets te doen en speciaal te gaan letten op grootte, kleur en tekening. Hopelijk kan dan deze hoofdgroep in de toekomst toch met grotere aantallen vertegenwoordigd zijn.

Mogelijkheden te over, want naast de wildkleur kennen we ook al enkele varianten zoals grijs- en bruin-pastel.

P.N.J. Buijsman
1e Rozenstraat 33
Lutjebroek

tl-verlichting... goed en slecht

Toen ik het artikel van de heer Poppe in het januarinum van dit maandblad las, dacht ik, als het waar is dat zebra-vinken opleken door TL-verlichting dan zullen er meer vogels door gaan opleken en als dat zo is welke kleuren en welke TL-buis is de boosdoener. Om meer vat te krijgen op deze materie heb ik het artikel van de heer Veenstra, 'Onze Vogels' van september 1978, nog eens nagelezen. Tevens heb ik informatie ingewonnen bij een plaatselijk bedrijf welk bedrijf mij die schriftelijk heeft gegeven. Voorts heb ik contact gelegd met iemand van een grote lampenfabriek uit het zuiden des lands die mij een aantal TL-buizen van verschillende kleurtemperaturen meegaf. Als uitgangspunt voor mijn beschouwing neem ik de stelling dat het ultraviolet (afgekort UV) is die de kleur van de vogelbevedering doet opleken.

Veel vogelliefhebbers maken de ramen van hun volières wit om de werking van het UV af te breken. Dit speciaal voor enkele kleurkanaries zoals isabel, bruin, oranjeroed enz... Wat gaat er nu gebeuren als men TL-verlichting in de kweekruimte heeft welke UV uitstraalt. Bruine en isabel kleurkanaries bleken op; groene en agaatkanaries worden helderder omdat het bruin verbleekt; grijze zebra-vinken worden helderder van kleur; het UV wekt de broedlust op en denkt u zelf nu eens verder...

Dit opleken hoeft maar net even iets te zijn en misschien wordt u juist daardoor net geen kampioen. De graad van opleking is wellicht afhankelijk van het aantal TL-buizen en de afstand tussen die buizen en de vogels.

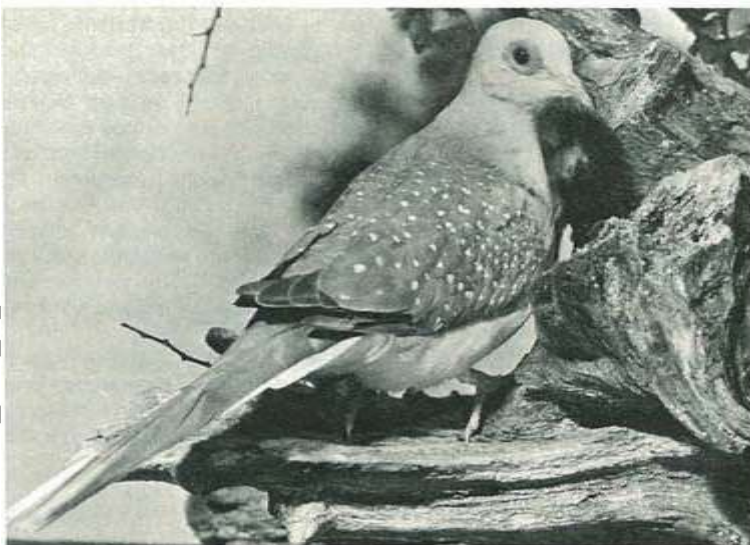

Foto: Scholtz/Cruiff

Ik geef u zo maar mijn gedachten in overweging in de hoop dat er op dit gebied experts zijn die ons, zonder directe zakelijke belangen, willen verder helpen. Vanuit dat uitgangspunt wil ik u nog wel de volgende gegevens verstrekken: De kleuren 55 en 57 bevatten UV, kleur 57 het meest. De rest van de Philips TL-buizen bevatten geen UV. Zowel de kleuren 55, 57 als de True Lite doen sommige vogels opbleken of helderder van kleur worden. Nu nog een aantal TL-buizen welke geen UV bevatten: Zie ook artikel in dit maandblad van september 1978. Kleur 32 en 34, de eerste heeft een iets warmere kleur. Mijn voorkeur gaat uit naar 34 (prijs f8,50). Kleur 83 en 84 zijn eigenlijk vervangers voor de kleuren 32 en 34, maar ze hebben ongeveer 50% meer lichtopbrengst, hebben hetzelfde energieverbruik en zijn iets frisser van kleur (prijs f23,25).

Sinds enkele maanden is er al weer een vervanger van de 83 en 84, de TL D 36w/89 en TL D 36w/84. Deze lampen zijn van 40 naar 36 watt teruggebracht en hebben een lager energieverbruik en een hogere lichtopbrengst. De doorsnede van deze buizen is van 38 tot 26 mm teruggebracht, ze passen in de bestaande armaturen en kosten f17,75 per stuk. Zoals u wellicht hebt opgemerkt ben ik uitgegaan van een TL-buis van 40 watt er zijn er ook van 20 en 60 watt en we hebben ook enkele en dubbele armaturen.

Ik hoop dat het bovenstaande u aan het denken heeft gezet en moet u nog verlichting gaan aanleggen, bezint dan eer ge begint. Ik heb geen enkel zakelijk belang in deze en heb alleen gewerkt met de mij ter beschikking gestelde gegevens en materialen. Let ook op de kleurechtheid van uw vogels. Bij kleur 32 worden de vogels warm van kleur, bij kleur 34 blijven de kleuren zichtbaar zoals ze in werkelijkheid zijn.

Mochten er vogelliefhebbers zijn die het niet eens zijn met het uitgangspunt of de verstrekte gegevens, laten zij dan, het liefst via dit maandblad zodat iedereen er mogelijk iets aan kan hebben, reageren.

K. Postma
Retiefstraat 167
Ermelo

Foto: A.F. Mollinge

mijn ervaring met de boliviaanse bergkardinaal

De Boliviaanse Bergkardinaal, *Lophospingus coronatus*, leeft in open bosgebieden in Zuid Bolivia, West Argentinië en Paraguay. De man heeft een zwarte vrij lange kuif die meestal omhoog staat. De bovenkop is zwart en die zwarte bevedering loopt door over de nek tot op de rug. De rest van het kopje is vuilachtig wit behalve de teugels rondom de ogen, de wangen en de keelstreek die eveneens zwart zijn. De rest van de bevedering is grijs getint, op de bovendelen wat donkerder. De popjes zijn wat matter van kleur en ze vertonen geen zwarte keelvlek. Ze zijn ongeveer 12 tot 13 cm groot.

Ze zijn de laatste jaren weer regelmatig ingevoerd. Zelf kocht ik ze zo'n 9 jaar geleden al. Het is een lief maar wat schuw vogeltje dat overigens op den duur toch wel aan zijn verzorger hecht en de meelwormen uit de hand pikt. Kweken levert niet zo veel problemen op. Ik heb zelfs de indruk dat het gemakkelijk gaat mits men maar aan enkele voorwaarden voldoet. Zo heb ik ervaren dat ze het liefst nestelen in een komvormig kanariënestje en niet in een gesloten of halfopen nestkastje en ook niet in een getralied kanariëkastje. Als nestmateriaal gebruiken ze wat sisal en ook wel planten- en stofpluizen. Het nestkommetje is erg klein en daarin legt het popje

1 tot 3, meestal 2 grijsblauw gespikkelde eitjes. Hun nestje hebben ze graag op een lichte plaats, dus nie verscholen. Na 11 dagen broeder worden de zwarte met een enkele donsveertje bedekte jongen geboren. Zodra ze 10 tot 14 dagen oud zijn vliegen ze uit. Naast een gevarieerde zaadmengeling geef ik de vogels als opfokvoer brood meelkrachtvoer en wat meelwormer en/of maden. Men doet er goed aan om zodra de jongen uitvliegen de pop even apart te zetten. De man brengt dan de jongen alleen groot en hij doet dat voortreffelijk tot ze zelfstandig zijn. Het gebeurt maar al te vaak dat zodra het eerste broedsel uitvliegt de man al weer agressief wordt en de pop gaat achtervolgen om haar te bewegen naar een volgend nestje te beginnen. Op die manier gaat dat dan ten koste van de pas uitgevlogen jongen. Vandaar dat we het popje wat rust gunnen. Toen ik die ervaring nog niet had heeft het mij wel eens een popje gekost.

Ik hoop met deze aantekeningen er toe bij te dragen dat er met het Boliviaanse Bergkardinaaltje meer gekeukt gaat worden. Ze zijn heel dubbel en dwars waard.

R.E. Rodrigue
Robbeplaat 9
Delfzijl

exotische vogels als huisdieren JA of NEE

door R. Sterk, dierenarts

IV. Natuurbehoud (vervolg)

In Nederland verhandelde 'zeldzame' en 'bedreigde' soorten (vervolg)

Trogons en Quetzals (orde Trogoniformes) en Kolibri's (orde Trogliliformes)

Quetzals werden via het maandblad Onze Vogels twee keer te koop aangeboden (1974-1975). Het zijn zeer oostbare vogels die de laatste jaren ogal eens ingevoerd zouden worden (1). In de periode 1970-1974 werden via de Londense luchthaven Heathrow 25 exemplaren ingevoerd (2). Ze zijn afkomstig uit Zuid Amerika en worden vermeld in de Wet Bedreigde Uitheemse Diersoorten en in de appendices van de Washington-conventie (3,4).

Kolibri's worden zeer regelmatig onder verdere soort aanduiding te koop aangeboden (5). Het betreft rijkelijk uitsluitend aanbiedingen aan handelaren, hetgeen bevestigt dat broedresultaten in gevangenschap hooguit sporadisch voorkomen. De belangstelling voor het houden van kolibri's zou zowel in Nederland als in België toenemen (6). In de periode 1970-1974 werden via Heathrow 2044 kolibri's aangevoerd, waarvan er 1933 bestemd waren voor import en 111 voor doorvoer; de meeste daarvan waren af-

komstig uit Columbia (2); de aanvoer van kolibri's via Heathrow zou echter dalende zijn, omdat vele Zuid Amerikaanse landen - inclusief Columbia - uitvoerbepalingen hebben opgelegd voor hun inheemse fauna. In 1970-1972 werden dan ook gemiddeld 500 kolibri's per jaar aangevoerd, terwijl dit in 1974 gedaald was tot slechts 50 kolibri's. In het Red Data Book van de IUCN (7) wordt over kolibri's het volgende vermeld (vrij vertaald):

'Verschillende soorten kolibri's zijn nog steeds alleen maar bekend aan de hand van slechts één of twee gevonden exemplaren, die evenwel zeer goed hybriden (bastarden) kunnen zijn; enkele andere zijn slechts bekend door verhandelde geprepareerde huidjes van onzekere herkomst. Sommige soorten worden slechts onderscheiden op grond van hun verspreidingswijze, andere soorten hebben daarentegen wel zeker een zeer beperkte verspreiding.'

Vervolgens wordt in het Red Data Book een aantal soorten genoemd die waarschijnlijk een zeer beperkt verspreidingsgebied hebben en zeldzaam schijnen te zijn, hoewel exacte gegevens over het bestand van die soorten nog ontbreken. Dat desondanks alle kolibrisoorten zijn opgenomen in de Wet-BUD wordt wellicht verklaard doordat de

soortdeterminatie niet gemakkelijk is.

Literatuur:

1. MARK, R.R.P. VAN DER. Grote insecten- en vruchtenetende tropische vogels. Zutphen: Thieme & cie, 1965.
2. INSKIPP, T.P. All heaven in a rage; a study into the importation of birds into the United Kingdom. Royal Society for the Protection of Birds.
3. WET van 8 januari 1975, houdende regelen ter bescherming van bedreigde uitheemse diersoorten. 's Gravenhage: Staatsblad, 1975, 48.
4. CONVENTION on international trade in endangered species of wild fauna and flora. Washington, 1973.
5. SMIT, C.P.J., R.J. STERK, H.C. WALVOORT. Exotische dieren als huisdieren, ja of nee?; een orientatie. Faculteit Diergeneeskunde, Rijksuniversiteit Utrecht, 1975.
6. MOBBS, A.J. Kolibri's. Onze Vogels, jaargangen 35 en 36, 1974, 1975.
7. VINCENT, J. Red data book. Vol. 2: Aves. Morges, Switzerland, 1966.

Foto's: G. Oppenborn

de volière van de maand

Deze keer laten we u wat nader kennis maken met de wijze waarop M.A. Paans, Mr. MacKaystraat 5 in Waalwijk zijn liefhebberij beoefent. Op foto 1 ziet u de voorzijde van de buitenvolière die een lengte heeft van 3.50 meter, 1.80 meter diep en 2 meter hoog is. Deze volière is gebouwd van houten ribben van 8 x 6 cm. De achterwand bestaat uit een betonnen schutting waarop p.v.c. golfplaatjes zijn gemonteerd. Links in het front is een ongeveer 1.20 meter hoog toegangsdeurtje. De beplanting bestaat uit conifeer, sering, jasmijn, rozen en heidepollen terwijl er hier en daar ook nog enkele graspollen uitgroeien. Deze ruimte is bezet door een 48-tal vogels van allerlei pluimage. Zo vindt u daarin een Japanse nachtegaal, mozambiquesijsjes, oranjewevers,

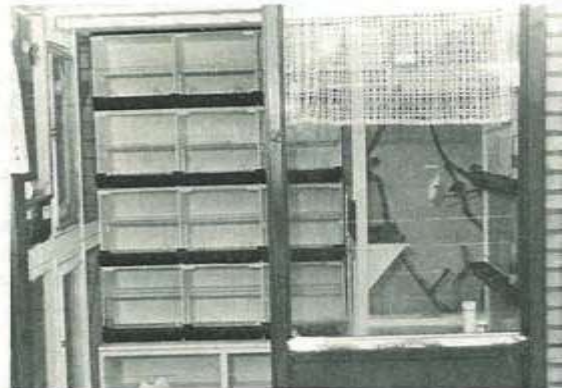
spitsstaart- en gouldamadines, indische nonpareils, oranjekaakjes, blauwgrijs roodstaartje, napoleonnetjes, tijgervinkjes, muskaatvinken, Sint Helena- en blauwfazantjes.

Van de laatste soort kweekte Paans in die volière vorig jaar 7 jongen en daarmee behaalde hij op de tentoonstelling van zijn afdeling enkele fraaie eerste prijzen. Links op foto 1 ziet u een stenen gebouwtje. Wanneer we door het raam naar binnen kijken ziet u wat foto 2 weergeeft. Een batterij van broedkooien met links een vluchtje voor de jonge vogels. Hierin kweekt hij dan Harzer zangkanaries. De heer J. Verhulst uit Waalwijk, clubgenoot van Paans, leert hem de fijne kneepjes van het 'zangvak'. Zoals u weet een heel apart facet in onze liefhebberij.

Niet alleen apart maar ook boeiend. Deze kweekruimte heeft de volger de afmetingen: 3.80 m breed, 2 m hoog en 2.20 m diep.

Hierin zijn 16 broedkooien gebouwd en elke broedkooi meet 40 x 35 x 3 cm. Bovendien zijn er nog twee vluchtjes van 1 x 2 x 1.10 m welk tijdens de broedperiode bestemd zijn voor de jonge vogels en buiten die periode wonen er de mannen en poppen gescheiden van elkaar. Foto 3 en 4 geven u nog bepaald details te zien.

Ook met zangkanaries behaald Paans al goede resultaten. Voor het eerst met zangkanaries aan ter toonstellingen deelnemende, behaalde hij in 1978 op de afdelingstentoonstelling een tweede en op de districtstentoonstelling een derde prijs. Wat dat betreft hee

vogelimport en bloemisterij SIEM VAN 'T HART

Kralingsweg 443b, Rotterdam
(Grens Capelle a/d IJssel)
Telefoon 010-12 75 11

- **Regelmatig in voorraad:**
Vrucht- en insectetende vogels, zoals: Tangara's, Beo's, Toekans, Nachtgalen, Vliegenvangers, etc.
- **Vanaf heden ook verkrijgbaar:**
Alle soorten tropische vogels uit verscheidene delen van Afrika en Zuid-Amerika.

Verkoop aan particulieren en winkeliers.
Geen verzending van vogels en prijslijsten.

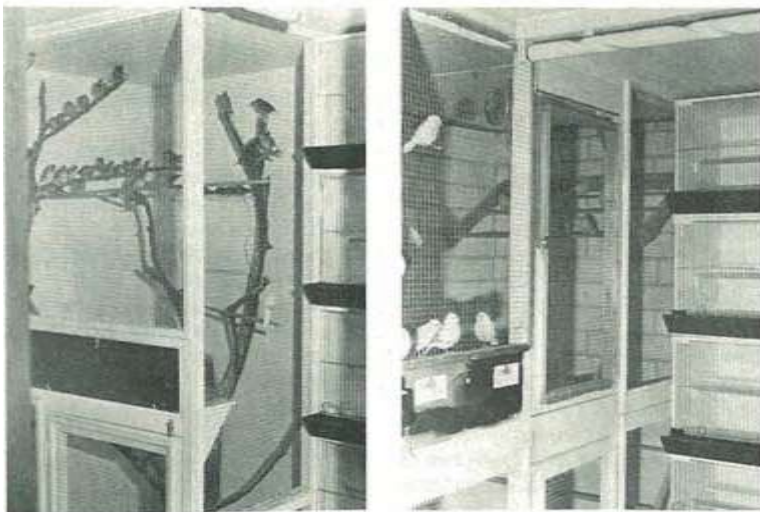
DE VOEDERSPECIALIST

Pr. Julianastraat 12 - 2802 JR Gouda (Korte Akkeren)
Telefoon 01820-1 31 90

10 Grandioze aanbiedingen van Witte Molen zaden:

Kanarie IR f. 35,50 per 25 kg.; kanarie conc. f. 33,50;
tropen spec. ES f. 33,-; parkieten grof ZZ f. 33,-;
parkieten grof met ZP f. 35,-; tropen B4 f. 26,-;
parkieten B4 f. 25,-; Witte pitten f. 42,- per 20 kg.;
gestreepte pitten f. 34,-; Negerzaad, hennep, trossier
gerst en alle andere zaden tegen scherpe prijzen.
Ook alles voor uw hond of kat. Prijzen onder voor-
behoud. Boga intensief 500 gram voor f. 85,-.

Straks, geachte lezers en lezeressen, begint de vakantieperiode weer. Misschien bent u al volop aan de voorbereidingen bezig. Er komt nogal wat voor kijken als je van huis gaat. Uw vogels zullen ook als u er eventueel niet bent, wel goed verzorgd worden. Wij weten voor 100% dat elke vogelliefhebber de nodige maatregelen wel getroffen zal hebben. Wij wensen al diegenen die andermans vogels gaan verzorgen ook een plezierige tijd en wij hopen met ze dat het allemaal goed zal gaan. En dan nóg wat, tijdens uw vakantie zult u zoals zo velen ook wel weer de nodige foto's nemen. Schiet dan ook eens een plaatje van uw volière of van uw eventueel binnenshuis gelegen vogelruimte. Als die foto's gelukt zijn, stuur ze dan eens aan het redactieadres vergezeld van een korte beschrijving. Wij weten zeker dat u het best leuk vindt wanneer uw foto's in dit blad worden opgenomen, maar nog leuker is het voor al diegenen die niet weten hoe u de liefhebberij bedrijft; bedankt alvast.

niet alleen Paans maar ook zijn leermeester Verhulst eer van zijn werk.

De kweekruimte is gebouwd van kalkzandsteen en voorzien van een zogenaamd plat dak. Het is goed geïsoleerd en een gas-gevelkachel zorgt er voor dat de temperatuur niet lager daalt dan ongeveer 15 graden Celsius. Op foto 4 ziet u tegen het gaas van een vluchtje de hygrometer hangen en wat dat betreft zal het vochtgehalte ook wel nauwlettend in de gaten worden gehouden. De verlichting bestaat uit een 1.20 m lange True Lite lamp en als schemerverlichting een fietslampje dat de gehele nacht blijft branden.

Inmiddels zal de sneeuw ook in Waalwijk wel verdwenen zijn en wij hopen dat de heer Paans op het moment dat u dit verslagje onder ogen krijgt, al weer vele goede jonge vogels heeft gekweekt. Straks begint hij weer met het selecteren van zijn mankanaries en zal hij er alles aan doen dat de jonge mannen even goed zo niet nog beter dan hun vaders hun prachtige zang ten gehore zullen brengen ten genoegte van iedereen die het horen wil.

□

Wij wensen u een prettige en vooral zonnige vakantie!

kolibries

door B. Buitenhuis

Toen ik zeven jaar geleden met vogels begon, had ik nooit gedacht dat ik ooit eens kolibries zou hebben en verzorgen.

Omdat er in die tijd nog weinig over gesproken werd, laat staan dat je er lektuur over had, stond je er niet bij stil. Want wie denkt er aan kolibries als je je eerste kanarie en een span zebra-vinken hebt gekocht.

Langzaam ga je je meer interesseren in de vogels die je hebt te verzorgen maar ook die bij andere vogelliefhebbers, vogels die buiten vliegen, op de televisie en in de dierentuin te zien zijn.

En zo groei je naar de vogelsoort toe, die je het mooist of interessantst vindt, hetzij door kleur, bouw of karakter. Door de televisie, dierentuinen en het feit dat er meer bekendheid gegeven werd aan de kolibries, tangara's, nectar- en suikervogels en er meer lektuur kwam, begon ik er ook aan te denken om deze vogels te gaan houden.

Dat begon met er eerst veel van te lezen, in de toch nog schaarse lektuur. Soortbeschrijvingen vond ik genoeg, maar wat heb je aan kleur, als je niet weet wat ze eten. En zelfs nu kan de boekhandel mij niet vertellen of er boeken zijn die uitsluitend over kolibries gaan. Wel vond ik in 'Onze vogels' van Febr. 1968 een verslag over broedresultaten bij violoortjes kolibries. In juni 1974 begon 'Onze Vogels' met een interessante serie die over deze vogels ging. Met deze informatie ben ik vol goede moed begonnen om een kamer om te bouwen tot een geschikt verblijf. De wanden heb ik gesausd en een kachel aangelegd voorzien van een thermostaat, ook heb ik er een waterleiding in aangelegd. Een kapitaal aan planten gekocht en met een paar boomstammen uit het bos, is een klein oerwoud gemaakt.

Toen begon het regelen van de temperatuur, die nu 20 graden C. is en de vochtigheidsgraad schommelt tussen de 70 en 85%, wat meestal nog oploopt als ik de planten water heb gegeven.

De vochtigheidsgraad verkrijg ik, doordat ik een bak gevuld met water op de kachel heb staan, afgedekt met een stuk gaas, zodat de vogels er niet in kunnen. Het geheel is nog te regelen door een schuifje wat ik in de deur heb gemaakt. De ramen heb ik bespannen met vislijn, dat ik plusminus 1 cm van elkaar heb gehouden, zodat ze zich niet te pletter vliegen.

Het voordeel is dat je het haast niet ziet en zo soepel is dat ik de ruiten makkelijk schoon kan maken.

Toen kwam het probleem van de voeding en ik besloot om het voer te gebruiken, wat de handelaar ook aan zijn kolibries gaf. Die handelaar was S. v. 't Hart uit Rotterdam en ik ben er twee keer geweest om de boel een beetje af te kijken. Het voer wat ze kregen was magere melk, Dextropur, rietsuiker, kristalsuiker. B.vit, spoorelementen, dit alles opgelost in water, ikzelf heb er later gistocal, dohyfral en geraspt vlees door gedaan. Ook ben ik er toe over gegaan om ze 's avonds honing en suiker opgelost in water te geven. En die ze, dat zijn de vogels die ik in Rotterdam gekocht heb. In begin december stond ik daar voor de kooien om keus te maken. De bedoeling was om 2 span kolibries te kopen. Gelukkig waren er nog een paar liefhebbers aanwezig, die al geruime tijd kolibries hadden en die adviseerden mij om met een sterke soort te beginnen en ook al vond ik het moeilijk om de minst mooie te nemen, heb ik dat toch gedaan, met in mijn gedachte dat de mooiere en zwakkere soorten later

wel zouden komen, als eerst de er varing er maar is.

En zo heb ik 2 violetoor kolibries er 2 suikervogels, die in redelijke conditie waren, gekocht. Een beschrijving volgt aan het eind van dit artikel.

De vogels werden deskundig uitgevangen en in een speciaal mandje gedaan, waarin een flacon met nectardrank was neergelegd.

En zo begon de terugreis naar Emmen, in noodweer en in de zenuwen. Dan duurt zo'n reis eindeloos. Toen we thuiskwamen heb ik het mandje in de plantenkamer gezet zodat de vogels aan hun omgeving en aan de temperatuur konden wennen.

Na plusminus 2 uur liet ik ze er uit. Ik vond het prachtig hoe ze zo onwennig door de kamer vlogen er vrijwel gelijk begonnen te drinken bij de drinkbuisjes. Prachtig zoals de kolibrie op nog geen meter afstand in de lucht stond, waarbij hij zowel naar voren als achter, naar boven en beneden kan vliegen in kleine korte rukjes.

Een typische eigenschap is, dat als een kolibrie wil gaan vliegen, althans bij die van mij, geeft hij eers een paar korte trekjes met zijn kopje, net of hij schatten wil waar hij te recht komt.

Daarentegen drinken de suikervogels altijd vanaf een takje, of hangen omgekeerd aan de drinkbuisje:

in eten ook wel meelwormen en naden, die ze net als putters snel reën en weer door hun snaveltje halen, om zo de inhoud uit te persen in op te nemen.

Zij baden graag, wat ze doen in een schoteltje, of ze kruipen tussen de bladeren als ik die besproeid heb. Ze zijn erg beweeglijk, in tegenstelling tot de kolibries, die wat rustiger van aard zijn. Helaas kreeg een van de kolibries een ontsteking aan een van zijn pootjes, en ondanks al mijn roberen, heb ik met een rot gevoel

het beestje moeten afmaken, want drinken deed het ook niet meer. Maar als je die pootjes ook ziet, het is net spinrag, zo dun.

De andere kolibrie doet het prima en is zelfs aan het doorruien. De bedoeling is dat ik van de zomer een buitenvolière bouw, zodat ze lekker naar buiten kunnen.

Tot slot wil ik nog de beschrijvingen van mijn soorten geven. De suikervogels of suikerdiefjes, ook wel pit pit genoemd, (*Coereba flaveda*) zijn in bomen levende naar nectar zoe-

kende vogeltjes, waarvan de geslachten sterk van kleur verschillen.

Ze komen voor van Mexico tot Argentinië en op sommige eilanden van West-Indië in zeer grote aantallen. Zij eten ook veel insecten, pikken de bloemen kapot als ze niet gewoon bij de nectar kunnen komen.

De man bouwt alleen het slaapnest, het broednest bouwen man en pop samen. De vogels zijn vrolijk gekleurd, de borst is blauw en de buik geel, de rug is diepblauw tegen zwart aan en ook de kop is zo gekleurd, onderbroken door een vrij brede en lange witte oogstreep.

De snavel is kort en gebogen, de staart is kort, zodat het vogeltje het type heeft van een boomklevertje.

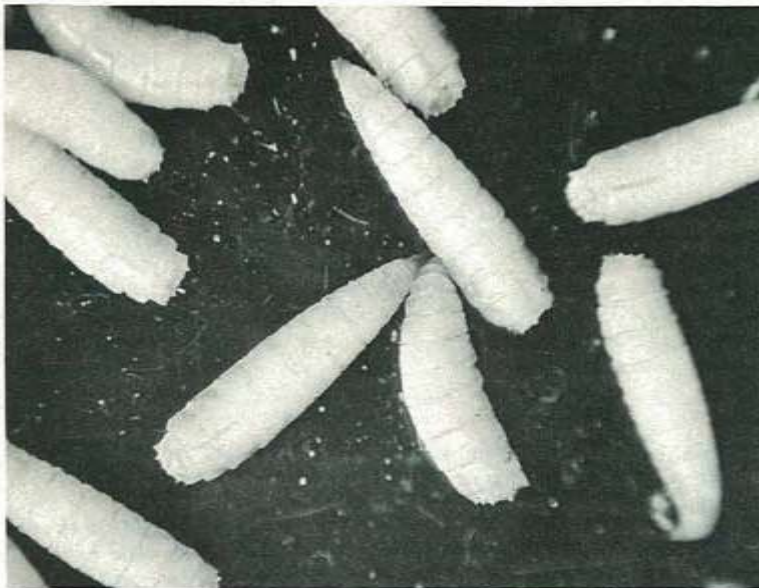
In 'Onze Vogels' van september 1974 vond ik de beschrijving van mijn kolibries. Het bleken bruine violetoortjes te zijn met de latijnse naam *Colibri delphinae*, ongeveer 11,5 cm lang, overwegend grijsbruin, maar aan de veertjes van de onderrug en van de boven en onderstaartdekveren zit een roodbruin randje. Een brede band onder het oog en over de oorstreek is glanzend violetblauw, terwijl de baardstrepen witachtig zijn.

Op de bovenkeel zit een glanzend goudgroene vlek, die in violetblauw overgaat op de onderkeel. De staart is licht olijfbruin en bijna aan het uiteinde zit een brede violetbruine band.

Er is weinig verschil tussen de geslachten, de poppen hebben meestal lichtbruine baardstrepen.

□

Gespoelde, schone maden.

levend voer

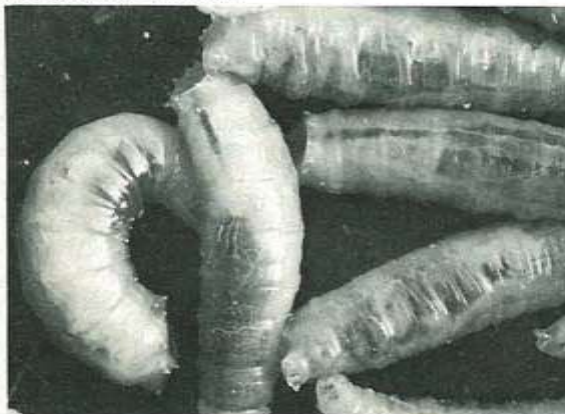
Voor de echte insekteneters kunnen we naast het universeelvoer ook voor levend voer zorgen, hetzij dat we dit verzamelen, hetzij dat we zelf kweken. Watervlooien en mieren eitjes zijn te verzamelen en meelwormen, enchytraeën, maden en regenwormen kunnen we zelf kweken. Tubifex is moeilijk zelf te kweken noch te verzamelen en dit kunnen we dan in aquariumzaken kopen. Het is onder een druppelende kraan goed te houden. Mocht u moeilijk zelf aan watervlooien kunnen komen, dan zijn in dergelijke speciaalzaken deze ook wel verkrijgbaar.

Meelwormen (*Tenebrio molitor*)

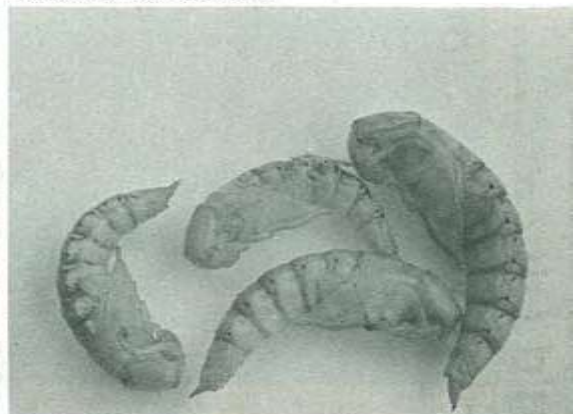
Het meest bekende levende voer zijn de meelwormen. Toch moeten we deze niet al te veel aan de vogels verstrekken. Zij mogen er dan dol op zijn, ze kunnen er bij opname van grotere hoeveelheden ook behoorlijk ziek van worden. Grote vogels geven we er niet meer dan tien per dag, kleinere vogels hooguit 3 stuks. Daar meelwormen in de regel vrij duur zijn, kunnen we ze misschien gemakkelijker zelf kweken. Dat kweken is niet zo moeilijk en er is weinig aan te doen. Wel moet u die kweek kunnen onderbrengen in een ruimte waarin een constante

kamertemperatuur heerst willen we tenminste regelmatig over meelwormen beschikken. Bij een dergelijke temperatuur verloopt het proces regelmatig. We gaan eerst zorgen dat we een kweekkist krijgen. Deze kist, 30 cm breed, 30 cm diep en 60 cm lang, moet ook aan de bovenkant dicht zijn met in die bovenkant een ruime opening die met een luikje goed is af te sluiten. Dit luikje maken we van houten latjes bspanssen met horregas. De kist wordt voor tweederde gevuld met zemelen. Boven op de zemelen leggen we een zestal vellen schoon er onbedrukt papier. Boven op het papier leggen we wat slablaadjes er enkele sneetjes oud brood. Alhoewel de zemelen het voedsel zijn wordt ook het brood geheel verorberd, zodat regelmatig aanvulling nodig is. De slablaadjes dragen er toe bij dat er in de kist een redelijk vochtgehalte heerst. Hiervoor worden ook we koolbladeren gebruik maar deze veroorzaken een vrij zware lucht. Mij is overigens gebleker dat het met gewone rauwe en ongeschilde aardappelen ook prima gaat. Is de inrichting gereed, dan brengen we in de kist een kweekportie torren, want deze torren vormen het begin van de cyclus. Beschikt u niet over torren, dan kunt u als kweekportie ook een hoeveelheid wormen gebruiken alleen: het dan wel langer wachten op na teelt.

Niet gespoelde maden.

Larven van de meelworm.

De torren leggen tussen het papier hun eitjes welke voor het oog onzichtbaar zijn. Hieruit komen de wormen die daarna weer van larf in tor veranderen en wederom eitjes leggen.

Eenmaal per week haalt u een voor die week benodigde hoeveelheid meelwormen uit de kist zodat het broedsel zo min mogelijk wordt verstoord. Het zal uiteraard wel nodig zijn om periodiek de voorraad zemen aan te vullen c.q. te verversen. Bij een verbruik van grote hoeveelheden zijn meerdere kweken op te zetten.

Enchytraeën (*Enchytraeus albidus*)
Enchytraeën zijn kleine witte wormpjes die we kunnen vinden onder rottend hout en bladeren. Ook zijn deze heel gemakkelijk te kweken. We maken een kistje van ongeveer 35 x 35 cm en 20 cm hoog. We vullen dit kistje met goede bladgrond en een kleine hoeveelheid turfmoel. We mengen dit goed door elkaar zodat er een mooie rulle massa ontstaat. Midden in de aarde maken we met de vuist een kleine ondiepe uitholling en leggen daar een kweekportie wormpjes in, alsmede een in water geweekte snee wit brood. Hierna drukken we op de grond een goed passende glasplaat en sluiten vervolgens de kist met een deksel af. Na enkele weken zult u over voldoende enchytraeën beschikken mits u regelmatig heeft gecontroleerd of ze nog

over voldoende voedsel beschikken en de aarde niet droog werd. Zonodig een nieuwe snee brood erin leggen en de grond goed nat maken. In plaats van een houten kistje kunt u ook een asbest bloemenbak gebruiken die u echter vooraf wel met een goede rubberverf aan de binnenkant moet bewerken om vochtverlies te voorkomen. Als voedsel voor de kweek kunnen we voor de afwisseling ook eens een lepel stijf gekookte havermost geven.

Het is verstandig meerdere bakjes te houden zodat u vooral tijdens het kweekseizoen over voldoende wormpjes beschikt.

Let er ook op dat de kistjes of de bakken goed worden afgesloten. De wormpjes voelen zich het best thuis in volslagen duisternis. Wanneer het deksel licht zou doorlaten, bestaat de kans dat de enchytraeën dieper de grond in gaan en op die manier moeilijk te vergaren zijn. Bovendien voorkomen we met een goed afgesloten kist dat zich andere insecten daarbij voegen. Een gunstige kweek kan worden behaald bij een temperatuur van 6 tot 15 C.

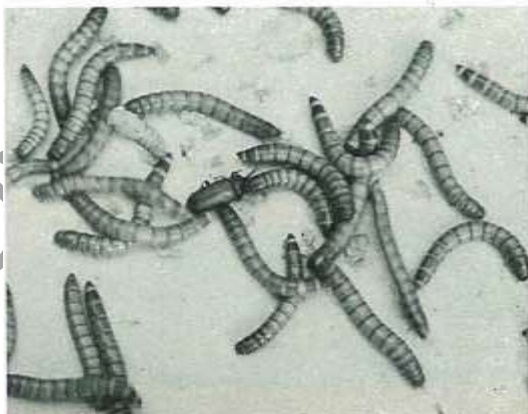
Maden

Vele hebben het op zelf kweken van maden niet erg begrepen. Ik geef toe dat het niet bepaald een frisse zaak is want bedorven vlees, waardoor de maden mede ontstaan, ruikt alles behalve lekker. Wilt u het

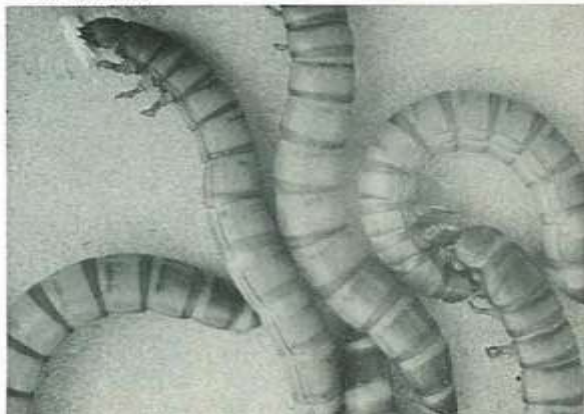
proberen, hang dan een stuk vlees ergens in een vrije ruimte waar u noch uw burens er last van hebben. Misschien heeft u wel een plaatsje achterin de tuin. Op dat stuk vlees zullen weldra de vliegen afkomen en de bromvlieg zal dat gebruiken voor het afzetten van de eitjes. Wanneer u daarna dat stuk vlees in een afgesloten kistje legt zullen er na enige tijd maden kunnen worden vergaard. Deze maden zijn dan niet direkt voor consumptie door de vogels geschikt en dienen eerst gereinigd te worden. U kunt dit doen door ze enige tijd in water te zetten tengevolge waarvan de darminhoud van die maden wordt uitgespoeld. De dan witte maden zijn goed. Overigens zijn er ook op een frissere manier maden te kweken. In een glazen of andere pot of schaal doet u wat gekookte aardappelen en giet er wat zure melk overheen. De maden die dan ontstaan kunt u zonder meer aan de vogels geven.

□

Meelwormen, in het midden van de foto ziet u een tor en een larve.

De meelworm.

de groenserie

Foto's: Dennis Avon
Tony Tilford Boek Pietpraat Uitg. Helmond

op de tentoonstelling, in de standaardseisen, én op het keurbriefje, nabeschouwing van het tentoonstellingsseizoen.

't Is eigenlijk best grappig, op het moment dat deze nabeschouwing geschreven wordt moet het fokseizoen nog beginnen, als U dit zit te lezen zit het fokseizoen er al op, in ieder geval grotendeels, met reuzeschreden nadert alweer het volgende tentoonstellingsseizoen, de tijd gaat ook in de vogelwereld erg snel. De totale groenserie bestaat, buiten roodogen en mozaïeken, uit 33(!) van elkaar verschillende kleurslagen, de verschillen zijn terug te vinden op het vraagprogramma én natuurlijk in de standaardseisen. Bij het bestuderen van de standaardseisen dringt zich een wat merkwaardige vraag aan mij op, ik wil U deze merkwaardige vraag niet onthouden. Hoeveel fokkers realiseren zich dat het met succes op de tentoonstelling brengen van vogels uit de groenserie onverbrekkelijk gekoppeld is aan de huisvesting? Gut, hij zal weer eens niet iets bijzonders hebben, nou weer de huisvesting, hoe komt-ie erop. De uitleg is veel eenvoudiger dan U vermoedt, de vogels op de tentoonstellingen brengen me erop, anders niet. Praten met inzenders brengt vaak bepaalde problematiek aan het licht, ook bij de groenserie is dat het geval. De standaardseisen verlangen voor alle vogels uit de groenserie DONKERE hoorndelen, onder hoorndelen moet worden verstaan snavelpootjes-tenen-nagels. Voor de totaalindruk van vogels uit de groenserie is de vereiste donkere tint van de hoorndelen van essentieel belang, je kunt er als het ware niet langsheen kijken. En al hebben de oudervogels werkelijk gitzwarte hoorndelen, en ook al hebben de

jongen geen spoor van zichtbare bontvorming in de hoorndelen, dan nog zullen die hoorndelen pas echt donker worden als U de vogels BUITEN kunt laten vliegen! Het is niet uitgesloten dat U schouderophalend deze vaststelling afdoet, doe dan eens hetzelfde als ik, ga eens praten met inzenders/fokkers. U zult dan net als ik constateren dat het bij de liefhebbers van vogels uit de groenserie werkelijk aanmerkingen 'regent' ten aanzien van de kleur der hoorndelen als de betrokken vogels binnen werden gefokt en gehouden, dat kán niet meer als toevallig afgedaan worden. Mogelijk

is ultraviolet licht de oorzaak misschien is het ozon, misschien de combinatie van beide, het doet niet zoveel ter zake.

Als we het simpelweg houden op het duidelijk merkbare verschil tussen 'binnen' en 'buiten' is dat voldoende in de praktijk. Er is nog een opmerkelijk feit te constateren in dezen, de vogels met eigenlijk iets of veel te lichte hoorndelen later meestal eveneens een overdadige hoeveelheid bruin zien, vooral in rug en vleugels. In de buitenvolière blijkt veel van dat ongewenste bruin als sneeuw voor de zon te verdwijnen, natuurlijk een erg belangrijk winstpunt. U heeft het mij niet gevraagd, als U mij zou vragen of U binnen goed vogels uit de groenserie kunt brengen, ja, dan zou ik U toch adviseren om andere kleurslagen uit te kiezen! Het kan zijn dat U geheel 'verslingerd' bent aan vogels uit de groenserie, als dat zo is pas dan het vogelverblijf daarop aan, met wat voor 'kunstgrepen' dan ook, blijkt dat om welke reden dan ook niet te kunnen, duik dan in wat anders.

De pigmentbestreping van vogels uit de groenserie moet fijn zijn er

Goudgroen

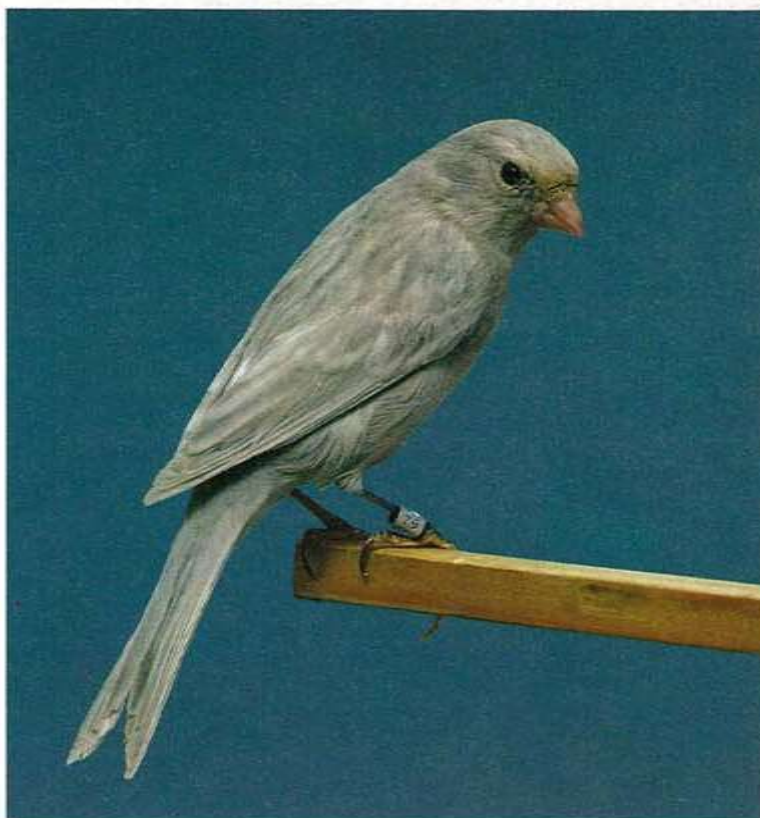
diepzwart, dus, maximaal pigment in zo fijn mogelijke streepjes. U kunt er d..... op zeggen dat vogels met een bestreepingspatroon als anker touwen daarvoor bestraft zullen worden. Bij pastellen is het pigment niet meer zo zwart, het maakt een wat verzonken indruk, de hoorndelen zijn in evenredigheid minder zwart. Opmerkelijk is de groep van de opalen in de groenserie, in tegenstelling tot alle anderen kunnen opalen TE donkere hoorndelen bezitten. De standaard zegt terecht dat de werking van de opaalfactor ook aan de hoorndelen af te lezen moet zijn, dit om een gelijkmatig kleurbeeld te verkrijgen. Overigens, voor het eerst in jaren heb ik weer eens een prachtexemplaar in de opaalserie gezien, op de distr. TT Overijssel.

Die vogel had te donkere hoorndelen, misschien had dat veel minder storend gewerkt als die vogel, ja, precies, niet buiten maar binnen gehouden was, wie weet. Zichtbaar bruinbezit is bij alle vogels uit de groenserie strafbaar pigmentbezit, vaak is een tekort aan blauwfactor mede verantwoordelijk. Overigens, als vogels uit de groenserie niet intensief genoeg zijn zie je toch ook vrij snel wat bruin. De schimmelvogels uit deze serie moeten onveranderlijk een egale schimmelverdeling laten zien, zichtbaar bruin is ook daar gauw storend.

Al zijn de grijsvleugels helaas vrijwel van onze tentoonstellingen verdwenen, deze kleurslag is nog steeds uitzonderlijk. Horend onder de groenpastellen laat de versterkte werking van de pastelfactor een merkwaardige tekening verschijnen op deze vogels, niet in formule te brengen, slecht te voorspellen voor zover het de verwachtingen betreft, mijns inziens door verschillende omstandigheden eigenlijk nooit ver genoeg doorgefokt. Tot nu toe waren het vrijwel uitsluitend de mannen die op een behoorlijk patroon konden bogen, doorfokken had misschien dezelfde mogelijkheden bij de poppen mogelijk gemaakt.

Zo, mijn terugblik op het tentoonstellingsseizoen is hiermede afgerond, voor het komende seizoen wens ik u veel succes met Uw vogels, hopelijk hebben aangedragen overwegingen in deze serie daartoe bijgedragen.

Jan Kuiper

Blauwopaal

Oranjeroodbronspastel grijsvleugel

Vraag:

Eerst zou ik u willen gelukwensen met uw zeer interessant tijdschrift 'Onze Vogels' waarop ik reeds enkele jaren ben geabonneerd. Dank zij uw maandblad heb ik tot op heden al veel kennis van onze gevleugelde vriendjes opgedaan.

Ik ben reeds enkele jaren kweker van kleine Australische parkieten (Neophema's). In 1976 kweekte ik uit twee uiterlijk normale splendid parkieten twee in kleur afwijkende jongen. Deze vogels waren veel lichter groen op het rugdek en vertoonden daar ook enkele gele plekken. Ook de melaninekleur in de slagpennen was veel minder aanwezig, terwijl snavel en poten in plaats van gitzwart hoornkleurig bleven.

Het onaangename aan deze vogels was en is dat ze na de rui een zeer slecht vederkleed overhielden. Na de minste aanraking van deze vogels had ik pluimen in mijn hand. Tot op de dag van vandaag is daar nog geen verbetering in gekomen niettegenstaande ik een goed assortiment zaden en aanvullend voedsel ter beschikking stel.

In welke richting zou deze kleurafwijking gaan; pastel, geelbont? Is dit ongewoon slechte vederkleed een verschijnsel dat gepaard gaat met deze kleurafwijking of zou het een tekort aan een bepaald voedsel-element kunnen zijn?

J.v.d.B. te B in België

Antwoord:

In antwoord op Uw schrijven bericht ik U dat er bij Uw Splendidparkieten kennelijk sprake is van een partiële (gedeeltelijke) melaninereductie. Zowel het groen in de rugbevedering als het blauw in de slagpennen is veel lichter geworden. Indien het normaal aanwezige melanine in de bevedering voor ongeveer 50% is gereduceerd, spreken we van pastel.

Blijkens de bijgevoegde foto's zijn de betreffende onderdelen tevens geel gevlekt, hetgeen er op wijst dat terplaatse het melanine geheel is weggefallen. De ontstane kleurslag zouden we dus gevoeglijk geelbont lichtgroenpastel kunnen noemen.

Op welke wijze deze kleurslag vererft is mij uiteraard niet bekend. Ik neem echter aan dat het een autosomaal recessieve aangelegenheid is. Is dit het geval, dan zijn beide ouders - dus zowel de man als de pop - split voor pastel en geelbont geweest. U verkrijgt hieruit dus zowel geelbonte lichtgroenpastel jonge mannen als poppen.

Indien er sprake is van een geslachtsgebondenvererving, dan is alleen de man split voor die beide factoren en dan kunnen er uit het oude koppel geen jonge geelbonte lichtgroenpastel mannen geboren worden, doch wel jonge poppen die de betreffende factoren tonen.

Door proefparingen zult u dus achter de wijze van vererving moeten zien te komen. Dit is niet zo'n moeilijke zaak. Ik raad U wel aan hiertoe

forse, onverwante wildvormvogels in te schakelen. De Splendid is nu eenmaal de zwakste soort uit het geslacht Neophema en U kunt terwille van het behoud van een nieuwe c.q. weinig voorkomende mutatie geen risico nemen.

Wat méér zorgen baart dan de vererving, is de zeer slechte kwaliteit van de bevedering van deze kleurslag. Zoals de foto aangeeft, een bedroevende toestand. Ik geloof niet dat het een nevenverschijnsel is van de kleurafwijking, temeer daar dit bij andere soorten zoals o.m. de geelbonte lichtgroenpastel Roseicolis ook niet het geval is.

Enige zekerheid omtrent de oorzaak van de betreffende slechte bevederingskwaliteit kan door ons - leken op dat gebied - nimmer gegeven worden aangezien een en ander een uitvoerig wetenschappelijk onderzoek vereist. Bekend is evenwel dat de vorming van een onvolwaardige bevedering meestal te wijten is aan stofwisselingsstoornissen en afwijkingen in de enzymenwerking. Hierdoor kan een gebreksziekte ont-

staan. Indien het een tekort aan bepaalde **vitaminen** betreft welke van invloed zijn op de vorming van de bevedering, zoals A, B12, foliumzuur, nicotinezuur en panthotheenzuur kan een situatie ontstaan zoals bij Uw vogels het geval is.

Het beste kunt U zich mogelijk tot een dierenarts wenden die bij voorkeur verbonden is aan een pluimveebedrijf. Deze heeft meestal wel ervaring in ziekten van de bevedering en kan U wellicht ook de middelen verstrekken die verbetering in de betreffende stoornis kunnen brengen. Mocht U dat niet gelukken, ga dan over op de verstrekking van de door mij genoemde vitaminen die van invloed zijn op de vorming van de bevedering. Deze zijn vermoedelijk in de handel wel verkrijgbaar en zo niet, dan toch wel bij een dierenarts.

Aangezien U mij niet heeft laten weten op welke wijze Uw vogels gehuisvest zijn, wijs ik U - mogelijk ten overvloede - op de noodzaak dat op de bodem van Uw vogelverblijf altijd zand (aarde, klei, zeezand, het doet niet terzake wat) aanwezig moet zijn. Dit bevat n.l. zwavel (silicium) dat o.m. eveneens van belang is bij de vorming van de veren en waaraan een parkietachtige blijkbaar ook behoefte heeft omdat hij dit regelmatig oppikt.

Indien Uw vogels niet in de buitenlucht gehouden worden en zich daardoor niet eens lekker nat kunnen laten regenen, is het noodzakelijk dat U hen regelmatig met een bloemenspuit lekker nat spuit (**niet** 's avonds voordat zij op stok gaan).

Het beste kunt U hiervoor regenwater gebruiken omdat dit de bevedering glanzend en zacht maakt. Ter voorkoming dat de bloemenspuit verstopt raakt dient U het regenwater eerst door bijvoorbeeld een theedoek te zeven.

Vraag:

Gaarne wil ik van uw diensten gebruik maken door enkele vragen te stellen. Zelf ben ik kweker van kleurkanaries maar zou graag voor wat betreft deelname aan tentoonstellingen mijn terrein wat uitbreiden met het kweken van bastaarden. Nu weet ik dat het kweken van bastaarden veel moeilijker is dan kanaries kweken. Wat is nu een hooggewaardeerde kruising en kan ik tevens met bepaalde oudervogels ook deelnemen aan tentoonstellingen, dan vang ik twee vliegen in één klap.

H.C. te M in België

Antwoord:

In antwoord op Uw schrijven bericht ik U dat in Nederland mogelijk geheel andere tentoonstellingseisen aan een bastaardvogel gesteld worden als in België. Met deze eventuele omstandigheid zal U dan ook wel degelijk rekening moeten houden.

In Nederland is gesteld dat bastaardvogels zo contrastrijk mogelijk moeten zijn en dat de beide oudervogels in hen duidelijk te onderkennen moeten zijn, hetzij aan profiel, kleur en/of tekening. Dit houdt in dat bastaarden F2, F3 en nog verdere terugparingen in het al-

gemeen niet als tentoonstellingsvogel geschikt zijn omdat daarin het kenmerk van de ene of andere oudervogel te veel verloren is gegaan. Verder geven de richtlijnen voor keuring aan, dat de bastaard van een wildvormvogel die van nature geen rood in zich heeft (denk aan de sijs, groenling, girlitz, mozambique-sijs, hymalayasijs = groenlingachtige, etc.) ook **geen rood** in de bevedering mag tonen. Voor deze groepering bastaardvogels geldt namelijk dat het geel dat de wildvorm van nature in de bevedering heeft, bij voorkeur in versterkte mate in de bastaard terug te vinden moet zijn. Voor de vogels van deze groep is de meest geschikte bastaarderingspartner m.i. de **Goudisabelkanarie**. Deze kleurslag bezit twee factoren die voor een goede bastaard van belang zijn, n.l. de dubbele geelfactor die zorg draagt voor de versterking van het geel- en de isabelfactor voor een verfijnd pigment.

Voor wildvormvogels die van nature **wel rood** in zich hebben zoals kneu, barmsijs, mexicaanse goudvink, roodmus etc. is m.i. de meest geschikte kanariepartner de **oranjeroodisabel** en de **oranjeroodbruine**. Voor de bastaarden uit deze in hoofdzaak bruinbevederde wildvormvogels geldt, voorwat kleur en pigment betreft, hetzelfde als omschreven onder eerst genoemde groepering met dien verstande dat voor geel nu rood gelezen moet worden. Deze bastaarden mogen met een roodstimulerendmiddel opgevoerd worden, echter niet zodanig dat de mogelijkheid tot onderkenning van het pigment daardoor nadelig beïnvloed wordt.

Uitgaande van Uw stelling om met de oudervogels der bastaarden ook deel te nemen aan een tentoonstelling, om zodoende twee vliegen in een klap te kunnen slaan, adviseer ik U voor de bastaardkweek dan ook kanaries in te schakelen die van prima kwaliteit zijn en voldoen aan de in Uw land geldende standardeisen. Dit is ook van toepassing op de door U te gebruiken wildvormvogels.

□

de rode woestijnvink

De rode woestijnvink, *Rhodopechys sanguinea* doet qua uiterlijk denken aan de Europese appelvink, *Coccothraustes coccothraustes*. Ook in zijn gedrag als hij in een kooi of volière gehouden wordt, heeft hij meer weg van de appelvink dan van een goudvink, *Pyrrhula pyrrhula*. (De Duitse naam voor goudvink is Gimpel en ook de woestijnvinken worden 'Gimpel' genoemd: Wüsten-gimpel, Rotflügelgimpel, Weissflügelgimpel enz. Vert.) Hij geeft echter de voorkeur aan een geheel andere habitat (biotoop). Hij bewoont namelijk de droge berghellingen in het oostelijk deel van Klein-Azië, het Nabije Oosten, de Kaukasus, Noord-Iran, Afghanistan, oostelijk tot in China. De ondersoort *Rhodopechys sanguinea aliena* heeft domicilie in het Atlasgebergte in Marokko. De rode woestijnvinken houden zich het liefst op de grond op; slechts zelden zitten zij in bomen of

struiken. Hun voorkeur gaat uit naar droge berghellingen met zeer schaarse begroeiing of uitspringend gesteente. Toch kan men ze ook wel aantreffen op de alpenweiden op grote hoogte.

Zij broeden echter te allen tijde op de grond, in een spleet of kuiltje onder een overhangende steen of tussen dichte vegetatie. Deze woestijnvinken zijn trekvogels, die voor het invallen van de winter de bergen verlaten en lager gelegen, sneeuwvrije gebieden opzoeken. Zij keren betrekkelijk laat terug naar de broedgebieden, want wanneer zij daar arriveren zijn de meeste andere vogelsoorten reeds met nestelen of broeden begonnen.

In het begin van mei beginnen de eerste kleine groepjes te komen en na een dag of tien volgt de 'hoofdmacht', die soms uit scharen van meer dan honderd vogels bestaat. Omstreeks het midden van mei zon-

deren de paartjes zich af en gaar op zoek naar een geschikte nest plaats. Het nest is een ondiep kom vormig bouwsel van droge plantestengeltjes en grassen. Hierin komen de vier tot vijf lichtblauwe, varziene eitjes te liggen. Op zijn vroegst is dit medio juni, maar doorgaans pas in de laatste week van die maand. In Noord-Afrika nestelen de Rode woestijnvinken eerder. In kooi of volière zijn het onbeduidende, weinig beweeglijke vogels die vrijwel alle graansoorten nuttigen. Hun voorkeur gaat echter uit naar zonnebloempitten en andere oliehoudende zaden.

Foto en Tekst: Petr. Podpera
Praag, Tsjecho-Slowakij
Vertaling/bewerking
M. Lejeune

geslaagde kweek met de goudnek-ara en met de blauwvoorhoofd-amazone

Goudnek ara, *Ara auricollis*.

Lengte 38 cm, uiterlijk waarneembaar geslachtsverschil is moeilijk, alhoewel blijkt dat vele mannelijke vogels ook op de kop gele veren, tot zelfs hele gele vlekken, vertonen. Soms ook neigt het geel naar oranje. Zoals bij vele Zuidamerikaanse soorten is het ook bij deze soort moeilijk om twee precies op elkaar lijkende vogels te vinden. Er is veel variatie in kleur en tekening.

Verspreidingsgebied: Brazilië, Bolivia, Paraguay en Noordwest Argentinië.

Blauwvoorhoofdamazone, *Amazona aestiva*

Lengte 37 cm, geen uiterlijk waarneembaar geslachtsverschil

Verspreidingsgebied: Noordoost Brazilië, zuidelijk tot Paraguay en Noord Argentinië.

Van mevrouw Beetz, Kruisbergsestraat 14 in Overasselt, ontvingen wij een interessant artikel over haar ervaringen met bovengenoemde vogels. Voor wij haar aan het woord laten, willen we toch eerst onze welgemeende gelukwensen aanbieden voor deze geslaagde kweekresultaten.

'Ongeveer tweeneenhalf jaar geleden kon ik bij iemand diverse vogels tegelijk kopen. De voor mij interessantste heb ik aangehouden, te weten een stel Goudnek ara's, een stel Blauwvoorhoofdamazones en een stel Goffini kaketoos.

De vogels werden per stel afzonderlijk gehuisvest in binnenvolières die 2.75 m lang, 1.50 m breed en 2 m hoog waren. Ze voelden zich er direct in thuis en gedroegen zich zeer levendig. In elke vlucht was een broedblok geplaatst. Elk broedblok was 80 cm hoog en had een bodemoppervlakte van ongeveer 30 x 30 cm. Het invlieggat, dat zo hoog mogelijk was aangebracht, had een middellijn van ongeveer 10 tot 12 cm. De blokken stonden op boomstammen die van ongeveer dezelfde afmetingen waren.

In de zomer van 1977 hadden zowel de goudnek ara's als de blauwvoorhoofdamazones eieren, elk drie.

Van de amazones was het alleen de pop die constant broedde, de man verkeerde in de onmiddellijke omgeving hetzij op de blok of voor het invlieggat. Bij de ara's was het zo dat de pop op de eieren zat en dat de man zich voor het grootste deel van de tijd vlak naast haar in de nestholte ophield. Enkele malen per dag verlieten beide poppen het nest maar bij het minste of geringst vermeende onraad keerden ze er in terug.

Het was in diezelfde broedperiode dat ik mij een koppel Palmkaketoos aanschafte en deze onderbracht in een leegstaand vluchtje vlak naast de vlucht waarin de ara's zaten. Zowel de ara's als de amazones zijn waarschijnlijk zo van de kaketoos geschrokken dat ze van de eieren afgingen en het broedsel lieten voor wat het was.

Inmiddels was mijn schoonzoon begonnen aan de bouw van enkele buitenvolières; binnenvolijven van 1 x 2.50 m met aansluitend onoverdekte buitenvluchten van 1 meter breed, 3 meter lang en 2 meter hoog.

Hierin zijn toen de ara's en de amazones ondergebracht en hebben daarin ook de winter doorgemaakt. We hoopten maar dat in 1978 betere resultaten verkregen zouden wor-

den en ik moet zeggen het begon erg hoopvol. Op 26 april hadden beide poppen het eerste ei gelegd. We wisten vanaf dat moment niemand meer in de buurt van de vogels konden en gunden ze alle rust. Ongeveer 14 dagen later kon ik mijn nieuwsgierigheid niet langer meer bedwingen en samen met mijn schoonzoon hebben we de nestblokken gecontroleerd. Weer hadden beide stellen drie eieren. Om een vochtig klimaat te verkrijgen spoot ik regelmatig met de tuinslang het nachthok, de blokken en de stenen wanden kletsnat; het werd er vochtig warm door. Op 25 mei kwam van de amazones het eerste ei uit en op 26 mei het eerste ei van de ara's. We waren bijzonder gelukkig en trots. Bij de ara's zijn er uiteindelijk twee en bij de amazones drie jongen geboren. Zij nog vermeld dat ik de bodem van de broedblokken, voor dat de eieren gelegd waren, had bedekt met nat turfmoes met daarop een flinke groene omgekeerde graszode. Ik had de blokken toen ook, van binnen en van buiten, goed nat ge-

maakt. De blokken staan in het overdekte gedeelte, dus in het zogenaamde nachtverblijf.

Sinds de poppen eieren hadden gelegd, gaf ik ze, naast de normale voeding, elke morgen bruinbrood, rul gemaakt met melk en daarop soms wat druivesuiker.

De ouders zaten iedere morgen al op het brood te wachten. Soms kwam het voor dat ze, wanneer het wachten wat te lang naar hun zin duurde, ze luid zaten te schreeuwen alsof ze wilden zeggen 'schieten jullie eens wat op'.

De jonge amazonepapegaaien brachten 58 dagen in het blok door en toen vlogen ze uit. Regelmatig keerden zij de eerste tijd daarin terug om dat tenslotte ook niet meer te doen. Nog heel lang werden de jongen door de oudervogels gevoerd. Bij het uitvliegen geleken ze in sterke mate op hun ouders.

De ara's bleven langer in het blok. Toen zij er voor de eerste keer uitkwamen waren ze 2½ maand oud. Na zes maanden gingen ze nog steeds met de oudervogels het blok in. Ik heb ze daarna in een aparte

vlucht ondergebracht omdat een van de jongen nogal eens overhoop lag met vader ara; twee mannen? Jonge goudnek ara's zijn enkel als jonge vogels van hun ouders te onderscheiden door hun rose poten. Die van de oudervogels zijn grijs en lijken meer geschubd te zijn. Voor het overige zijn ze precies eender van uiterlijk.

Bij de blauwvoorhoofdamazones is er geen duidelijk uiterlijk verschil tussen man en pop. Het zijn de gedragingen, vooral tijdens de broedperiode, die je tenslotte de vogels doen kennen. De amazones eten graag wat fruit, zoals appel, peer etc. De ara's niet, ook niet als ze jongen hebben. Wel zitten ze graag van het gras en onkruid, dat in de buitenvluchten groeit, te eten en ze houden dat redelijk kort. Ze komen daarbij echter niet op de grond maar maken gebruik van een stok die ongeveer 15 cm boven de grond bevestigd is: Verder kunnen beide soorten zichtbaar genieten van een regenbui. □

Terugkeer van een verloren zoon

Op 16 september 1977 overkwam mij, wat velen van U, geachte lezers, ook wel eens overkomen zal zijn. Er ontsnapte een vogel uit mijn rollière. Een prachtige oranje-rode nankanarie. Glijpte zo maar onder mijn armen door, toen ik bezig was het drinkwater te verversen. Broed 1977, voorzien van een vaste voeding met mijn kweeknummer, volgnummer 7, en een rode knijpring. Aanvankelijk maakte ik mij niet al te veel zorgen. Hij was in de buurt in een lindeboompje gaan zitten en ik dacht dat hij wel terug zou komen als hij honger kreeg, temeer omdat mijn andere kanaries zo luid zongen, dat hij zich daar gemakkelijk op kon oriënteren. Helaas, hij dacht er blijkbaar niet over, want na een uur was hij verder van huis en

vloog eerst op het dak van een schuurtje van mijn overbuurman om vervolgens, weer wat verder weg, op een omheining van een tuintje neer te strijken. Ik vond het toen wel tijd worden om in te grijpen, nam mijn vangnet, waarvan ik de stok had verlengd met een deel van een oude bamboehengel en ging er, aldus gewapend op af. 'Een zacht eitje,' dacht ik, 'die heb ik zó terug'. Normaal zijn mijn vogels namelijk zo tam, dat ik ze gewoon opzij moet jagen bij het voeren. Mijn kanarieman dacht er nu echter duidelijk anders over, want telkens als ik met mijn netje vlak bij hem was en wilde toeslaan, was hij net iets vlugger en vloog hij op om even verder weer neer te strijken. Het was milimeterwerk, telkens maar net mis.

Inmiddels hadden mijn activiteiten uiteraard de aandacht getrokken van omwonenden en voorbijgangers. Met een zeker leedvermaak volgden ze mijn vruchteloze pogingen. En zoals steeds de beste stuurlui aan de wal staan, zo ook hier. De een wist nog beter dan de ander en allen wisten beter dan ikzelf hoe ik mijn vogel terug moest vangen, te horen althans de adviezen die ik kreeg, waarbij natuurlijk

het afgezaagde zout op zijn staart leggen. Ook waren er die mij uitscholden voor dierenbeul, terwijl anderen mij de raad gaven om een volgende keer mijn vogels maar aan de riem te houden als ik ze uittiet. Een snotneus van een jaar of veertien vroeg mij of ik met mijn vogeltje aan het trimmen was.

Door al die toeschouwers, hun open aanmerkingen en mijn opvolgende misslagen, raakte ik steeds meer opgewonden, terwijl ik mij ook steeds meer zorgen begon te maken of ik mijn kanarie wel ooit terug zou krijgen, temeer daar het inmiddels al begon te schemeren.

Mogelijk dat ik daardoor wat te cruen te gejaagd ging doen, want op een gegeven moment, na een bijna rake slag mijnerzijds, scheen hij genoeg van het spelletje te krijgen, vloog op, scheerde over enige dakken en verdween uit mijn gezichtsveld. Weg kanarie...

Treurig keerde ik huiswaarts, want, U mag het geloven of niet, ik houd van mijn vogels. Met een bedroefd hart schreef ik in mijn broedregister onder de kolom 'opmerkingen' achter ringnummer 7: weggevlogen op 16/9/1977.

De eerstvolgende dagen liep ik nog verschillende malen rond in mijn

wijk om te kijken of ik mijn vogeltje nog zou zien, maar niks hoor. Hij was weg en bleef weg.

Meer dan een jaar later, namelijk op 12 november 1978, werd er aan mijn voordeur gebeld. Toevallig deed ik zelf open. Er stond een dame aan de deur met een grote herdershond. Ik kende haar wel van gezicht, maar niet van naam, omdat ik zelf ook een hondje heb en haar altijd ontweek als ik haar bij het uitlaten van mijn hond aan zag komen, omdat ik bang was dat haar herder mijn spanieltje zou verscheuren. Wel wist ik ook dat zij enige honderden meters bij mij vandaan woonde in een villa-wijk.

'Is er bij U soms een rode kanarie weggevlogen?', vroeg zij. 'Ik kwam net door de brandgang langs Uw tuin en zag dat U daarin een voliëre met rode kanaries hebt. Zo'n rode kanarie is namelijk bij ons aan komen vliegen.' Ik vertelde haar dat er wel eens een kanarie van mij was weggevlogen, maar dat dit al meer

dan een jaar geleden was. 'Dat kan wel,' zei ze, 'want die van ons is het vorig jaar, ik meen in september, bij ons de keuken binnengekomen door de open deur. Hij was erg mak en ik kon hem zo pakken. Toevallig had ik nog een kooitje staan en heb hem daarin gedaan en eten en drinken gegeven.' Ik vertelde haar, dat mijn weggevlogen kanarie een vaste voerting met volgnummer 7 en een rood knijpringetje om had, waarop zij zei dat de kanarie welke bij haar was komen aanvliegen, inderdaad ringetjes om had, doch dat zij niet wist wat er op stond en welke kleur de ringen hadden. Zij had nu de vogel n.l. niet meer, doch haar moeder, die in een ander dorp woonde. Die had de kanarie zo mooi gevonden, dat zij hem graag had willen hebben.

De oude dame was, volgens haar, erg aan het beestje gehecht geraakt, daar zij alleen woonde en verder geen aanspraak had. Zij zou bij haar moeder aan de hand van de

ringen controleren of het mijn vogel was, en als dit het geval was, zou deze bij mij terugbezorgen.

Enige dagen later kwam zij met d kanarie in een kooitje bij mij. He was inderdaad mijn weggevlogene kanarieman. Haar moeder was he met haar eens geweest dat de vogel naar mij terug moest, maar zij ha erg gehuild toen haar dochter he diertje had meegenomen om bij m terug te bezorgen.

De vogel zag er prima uit en verkeerde in een uitstekende conditie. Wa dus in een goed kosthuis terecht gekomen. Omdat ik het ziefelig vond voor die eenzame oude dame en z goed voor mijn kanarie had ge zorgd, heb ik de vogel mee terug ge geven voor haar moeder, met he verzoek haar te willen bedanken voor de goede verzorging. Ik was a lang blij dat het beestje niet doo mijn onachtzaamheid het leven ha verspeeld en dat de verloren zootenslotte toch was teruggekeerd.

S.H. Carolus

Over bloemen en planten

Bureau voorlichting bloemen en planter

Julia Vosku

klimplanten hebben maar een klein plekje nodig

In het druk bevolkte en steeds voller gebouwde Nederland is grond een schaars goed geworden. Slechts weinigen van ons beschikken nog over een grote tuin, zodat ze niet op een stukje behoeven te kijken. Voor stadsbewoners is een kleine tuin al een weelde en de balkonbezitters kunnen zich rijk voelen ten opzichte van bovenhuisbewoners die helemaal geen stukje buiten hebben. In al die gevallen zouden we eens méér moeten denken aan klimplanten.

Bij de klimplanten heb je echte klimmers, die zich vasthechten met wortels (klimop) of zuignapjes (wingerd). Andere slingeren zich omhoog (kamperfoelie), maar dan moet er wel iets 'te slingeren' zijn, sterke draden of een latwerk bijvoorbeeld. Ook Clematis hecht zich met speciale ranken en dat geldt ook voor Lathyrus, maar een beetje hulp moet toch wel geboden worden.

1. *Akebia quinata*: onbekend en daarom onbemind, maar zeer de moeite waard

Wat voor klimmers wilt u? De **heesterachtige** krijgen houtig stengels en gaan vele jaren mee. Zij vragen weinig onderhoud en soms zijn ze zelfs wintergroen (klimop, groenblijvende kamperfoelie), wa nog wel zo leuk is. Ga eens kijken bij een tuincentrum. Dat kan ook i deze tijd nog, want er worden steeds meer planten in pot ge kweekt en die kunnen zelfs bloei end en wel in de grond worden ge zet. Dan komt u ook minder beken de planten tegen zoals deze prach tige *Akebia quinata*, die flink afmetingen kan krijgen en beeldig bloemen heeft, geschikt ook voo een balkon, op een wat beschutt en zonnige plek. Klimheesters moe ten altijd in een grote bak kunne groeien, van zo'n 50 cm diepte. Ha de groeiers zoals de bruidssluie krijgen na een jaar of 2, 3 voedse gebrek en leggen het loodje. Z kunnen niet diep genoeg worteler ze worden geel en bloeien te vroe Geldt ook voor klimrozen, wel er

euk. Er zijn ook **vasteplant klimmers**, die 's winters bovengronds afsterven.

Vasteplant-lathyrus (roze, paarse of ila bloemen, niet ruikend) en **hop** zijn voorbeeld. Van de hop maakt een vrouwelijke plant de prachtige hopen, die een rol spelen bij de bereiding en daarvoor speciaal worden gekweekt (in Engeland, Zuid-Duitsland). De **passiebloem** zouden wij ook bij deze groep kunnen rekenen, maar echt winterhard is de plant niet en succes is alleen verzetters tegen een zonnige muur.

Ook **éénjarige klimmers**, ze zijn veelal in pot te krijgen óf we moeten al vroeg in het voorjaar (begin maart) zelf zaaien. **Dagbloem**, **Susanne met-de-mooie-ogen**, **Mina lojata** en **Eccremocarpus** worden soms als potplant verkocht, maar buiten - op een zonnig plekje - doen ze het veel beter. Lathyrus behoort er natuurlijk óók bij, maar is doorjaars niet als plantje te koop. Er is ook een **Japanse hop**, die zich goed laat zaaien. Er komen geen hopen aan, wordt gekweekt vanwege het blad, dat soms bont is.

Een apart geval is het zomerbloeiende knolgewas, dat **Tropaeolum tuberosum** heet. Uit de aardappelachtige knol komen lange ranken, die zich overal omheen slingeren en

zowel aan de bladeren als aan de bloempjes is wel te zien dat het een familielid is van Oostindische kers. Een leuk geval, het proberen waard voor zonnige plaatsjes. Eén knol is voldoende voor veel bloemenplezier tot de vorst invalt.

En als u ook nog van uw klimmers wilt eten, dan zijn **stokbonen** (snijbonen, pronkbonen of prinsessebonen) je van het!

3. Een aardige Oostindische kersachtige, die Van Tubergen in Haarlem (postbus 116, tel. 02521 - 1 90 30) kan leveren (voorjaar).

Onkruiden P.J. de Penning.

spurrie

(*Spergula arvensis*)

De Spurrie is weer eens een typisch voorbeeld van een plantje, dat ondanks overweldigende hoeveelheid zaadjes per plant, zo weinig aan de vogels gegeven wordt. Eén plant levert de vogelliefhebber, die naast het gebruikelijke zaadvoedsel, ook graag onrijpe zaden aan zijn vogels verstrekt, een schat aan vitamine-rijke zaadjes. Wanneer u in de buurt van droge akkerlanden of zandgrond woont, hebt u de meeste kans, dat u de Spurrie kunt vinden. Het is een heel fijn plantje, dat bloeit van juni tot september.

De bloempjes lijken wel wat op die van de overbekende vogelmuur (*Stellaria media*), die ook bij dezelfde anjerfamilie behoort. Zo wordt het vinden en herkennen nog gemakkelijker. Zeker als we naar de zaadbolletjes kijken, want die bezitten een typisch anjer-bolletje.

Als we ons oor te luisteren leggen op de vergaderingen van de vogelverenigingen, kunnen we telkens weer opmerken, dat tal van liefhebbers bevreesd zijn voor vergiftiging van hun vogels, als zij onrijp on-

kruidzaad zouden verstrekken. In de meeste gevallen is die vrees echter overbodig. U moet alleen goed opletten wáár u het plukt. Op een wegberm, of een talud van een dijk of oprit hoeft u niet zo gauw bang te zijn voor kwalijke gevolgen. Maar u kunt beter wél uit de buurt van bouwland blijven.

2. Vrouwelijke hopplanten geven in de nazomer bloemen: de hopen

van groen tot albino de klassieke kleuren de ivoor-kanarie

In de beginjaren van 1950 werd in ons land een nieuwe kleurslag opgemerkt; waarschijnlijk was deze al langer aanwezig geweest maar was men hier aanvankelijk aan voorbij gegaan.

Het betrokken vetstofvogels die noch strogeel noch goudgeel waren maar een zachtere kleurtint bezaten. Zoals met iedere kleurslag, moest ook aan deze nieuwe kleur een naam worden gegeven en de keuze viel op de benaming 'IVOOR'. Achteraf is dit misschien een wat ongelukkige vondst geweest daar we bij ivoor denken aan de kleur en materiaal van de slagstanden van een olifant of aan de meer bekende biljartbal (de witte).

De eerste ivoor-kanaries waren dan ook niet dezelfde als die welke we thans kennen. De kleur was toen ivoor-room of crème-keurig en werd met die kleur beschreven in de standaardreizen welke rond 1968 geldig waren. Nu vragen we een andere kleuruiting maar hierop zal straks nader worden ingegaan.

De zachte kleurtint die nu werd verkregen, kwam tot stand door een geheel nieuwe eigenschap die we ook nu nog aanduiden met de naam 'ivoorfactor'. Deze ivoorfactor oefent alleen invloed uit op de vetstofkleur van de kleurkanarie en niet op de pigmentkleur.

Microscopische onderzoeken hebben aangetoond dat onder invloed van de ivoorfactor de vetstofkleur niet meer in de haakjes van de veren aanwezig is, deze zijn kleurloos geworden. Daarnaast kon worden vastgesteld dat de hoornlaag van de baardjes dikker is dan van een niet-ivoor. Door die dikkere hoornlaag kan het invallend licht op de

bevedering niet of onvoldoende doordringen tot de zone waarin de vetstofkorrels liggen. Hierdoor wordt het teruggekaatste licht door ons als een kleur waargenomen met een geheel andere kleurdiepte. In combinatie met die kleurloze haakjes kan populair gezegd worden dat de aanwezige vetstofkleur tot 50% wordt gereduceerd. Opzettelijk schrijf ik hier over de aanwezige vetstofkleur want dezelfde microscopische onderzoeken (verricht door de heren Bechmann en Veerkamp) tonen aan dat het bezit aan vetstofkorrels bij een ivoor en een niet-ivoor hetzelfde is.

Dit is vooral voor de fokker een belangrijk gegeven want hieruit volgt dan ook dat de zichtbare kleur van een ivoorkanarie niet wordt bepaald door de gradatie in werking van de ivoorfactor maar door de aanwezige hoeveelheid vetstofkleur. Hierover bestaan ook nu nog wel eens misverstanden maar in de

praktijk komt het hierop neer: de ivoorfactor is werkzaam of hij is niet werkzaam. We kunnen nooit zeggen 'ivoorfactor kan beter' of 'ivoorfactor te zwak'.

Zoals reeds opgemerkt wordt de vetstofkleur in kleurtint gewijzigd door de ivoorfactor. Deze invloed ondergaat dus zowel de kleur geel als rood. Maar, hoewel strikt genomen geen kleur, wat gebeurt er dan met de witte kanarie. De recessieve witte kanarie ondergaat uiterlijk geen wijziging wat z'n kleur betreft. De helderheid van de witte kleur loopt wel wat terug door die dikkere hoornlaag van de baardjes.

Bij de dominant-witte kanarie ligt het iets anders. In het verleden is reeds gewezen op de mogelijkheid de aanslag in de vleugelpennen enigszins weg te werken door gebruik te maken van de ivoorfactor. In sommige gevallen, bij een zwakke bijkleur, is dit aardig gelukt maar werd en wordt men wel gekonfronteerd met het verschijnsel dat de heldere witte kleur verdwijnt, ietwat afbreuk doet aan de totale kleur van deze vogels.

Zowel de bijkleur van de gepigmenteerde kanaries als de kleur van de vetstofvogels kan onder invloed van de ivoorfactor in kleurtint worden gewijzigd. Belangrijk blijft dat wel steeds het oorspronkelijk bezit aan vetstofkleur.

Als we de afzonderlijke mogelijkheden nader bekijken dan vinden we de volgende mogelijkheden:

a. **Goudgeel-ivoor**, een goudgeel-kanarie waarbij de werking van de ivoorfactor in het uiterlijk zichtbaar is; waardoor een zachtgele inter-sieve kleur wordt verkregen. Een goede kleur komt tot stand door een samenspel van de volle intensiefactor en de dubbele geelfactor. Te weinig geel geeft in het uiterlijk een te zwakke kleuruiting. Bij de gepigmenteerde vogels met de gele bijkleur vallen onder deze noemer dus alle intensieve vogels goudgroenivoor, goudgaaivoor, goudbruinivoor, goudisabelivoor.

b. **Geel-ivoor**, een strogele vogel in het bezit van de ivoorfactor waarbij de werking in het uiterlijk waarneembaar is.

Bij deze kleurslag moet de fokker rekening houden met hetgeen reeds over de ivoorfactor is opgemerkt; de reductie van de oorspronkelijke kleur. Daar we bij de strogele een enkele geelfactor vragender doemen hier problemen op. D

zachte kleurtint van een strogele zal onder invloed van de ivoorfactor nog verder worden verzwakt waardoor van een fraaie kleur nauwelijks meer sprake zal zijn. Dit is evenwel niet de bedoeling. Daarom vragen we voor deze kleurslag een oorspronkelijk geelbezit welke het midden houdt tussen enkel en dubbel geel, een tussenvorm dus die niet overeenkomt met de standaardeisen voor strogeel.

Vaast dit geelbezit moet de vogel half-intensief zijn en beslist niet waar schimmel daar de kleur dan weer te licht wordt.

Bij de gepigmenteerde vogels met een gele bijkleur krijgen we dan de benamingen: groenivoor, bruinivoor, agaatvoor en isabelivoor.

2. **Oranje rood ivoor**, een intensievere oranje rode kanarie, uiterlijk in het bezit van de ivoorfactor. Ook hierbij geldt dat het oorspronkelijk kleurbezit zo maximaal mogelijk moet zijn. Onder invloed van de voorfactor nemen we dan een kleur waar die lijkt op rose.

Bij de gepigmenteerde kanaries met de or.rote bijkleur krijgen we dan de benamingen: or.rd. brons

ivoor, or.rd bruin ivoor, or.rd agaat ivoor en or.rd isabel ivoor.

d. **Oranje rood ivoor schimmel**, vroeger ook wel rose-ivoor genoemd. Hierbij hebben we eigenlijk te maken met een vogel die we zonder de aanwezigheid van de ivoorfactor 'zalm' noemen; dus de niet-intensieve or.rote kanarie. Een combinatie van een fijne schimmelverdeling, beslist niet zwaar, een goed or.rood bezit en de werking van de ivoorfactor geeft ons een mooie zacht rose kleur.

Bij de pigmentvogels krijgen we bij deze kleurslag de benamingen: or.rd brons ivoor schimmel, or.rd bruin ivoor schimmel, or.rd agaat ivoor schimmel en or.rd isabel ivoor schimmel.

Zoals U ziet worden de kleurbenamingen al wat langer. Voor velen blijkt dit zoals ze zelf zeggen al een probleem te zijn maar de opbouw is toch niet zo moeilijk als steeds wordt uitgegaan van de basiskleuren.

De ivoorfactor kan ook ingefokt worden in die vogels die als gepigmenteerd de witte bijkleur bezitten. We krijgen dan hetzelfde effect als genoemd bij de vetstofvogels. De

aanslag wordt gemaskeerd maar verder heeft deze factor weinig invloed op de totaalkleur. Daarom kennen we ook niet de benaming blauwivoor, zilveragaatvoor enz. Wel moeten we rekening houden met de mogelijkheid dat deze vogels in het bezit kunnen zijn van de ivoorfactor en deze op de volgende generatie kunnen overbrengen en dan uiterlijk zichtbaar maken. Enige malen is in dit artikel gesproken over het in het uiterlijk zichtbaar zijn van de werking van de ivoorfactor.

De ivoorfactor vererft geslachtsgebonden en gedraagt zich recessief t.o.v. de wildvorm. In de praktijk houdt dit in dat een popkanarie of ivoor of niet-ivoor is; zij kan nooit ivoorverervend of split ivoor zijn. Een mankanarie is alleen ivoor als hij van beide ouders deze factor heeft ontvangen maar kan wel split ivoor zijn. Dit laatste is uiterlijk niet waarneembaar maar blijkt pas als in de volgende generatie ivoorpoppen worden gefokt.

Dit geldt ook voor de pastelfactor welke in het volgende artikel zal worden besproken. □

Aanbieding voor de lezers van dit blad

Encyclopedie v.d. Vogelliefh., 4 banden, f 360,—, of 12 x f 30,—

Vogelparadijs in kleuren, 10 banden, f 252,—, of 12 x f 21,—

Het Grote Kanarieboek, met 80 kleurenfotopag., f 69,—, of 6 x f 11,50

Het Grote Kleurparkietenboek, met vele kleurpln., f 63,—, of 6 x f 10,50 (over grasparkieten)

Austr. Papegaaien en Parkieten, met kleurpln., f 57,—, of 6 x f 9,50

Kwartels en Fazanten, met vele kleurpln., f 63,—, of 6 x f 10,50

Vraagt gratis catalogus en kleurenprospectussen!

Intern. Hobby-Boekhandel
Gorssel, 7213 ZG P.B. 20

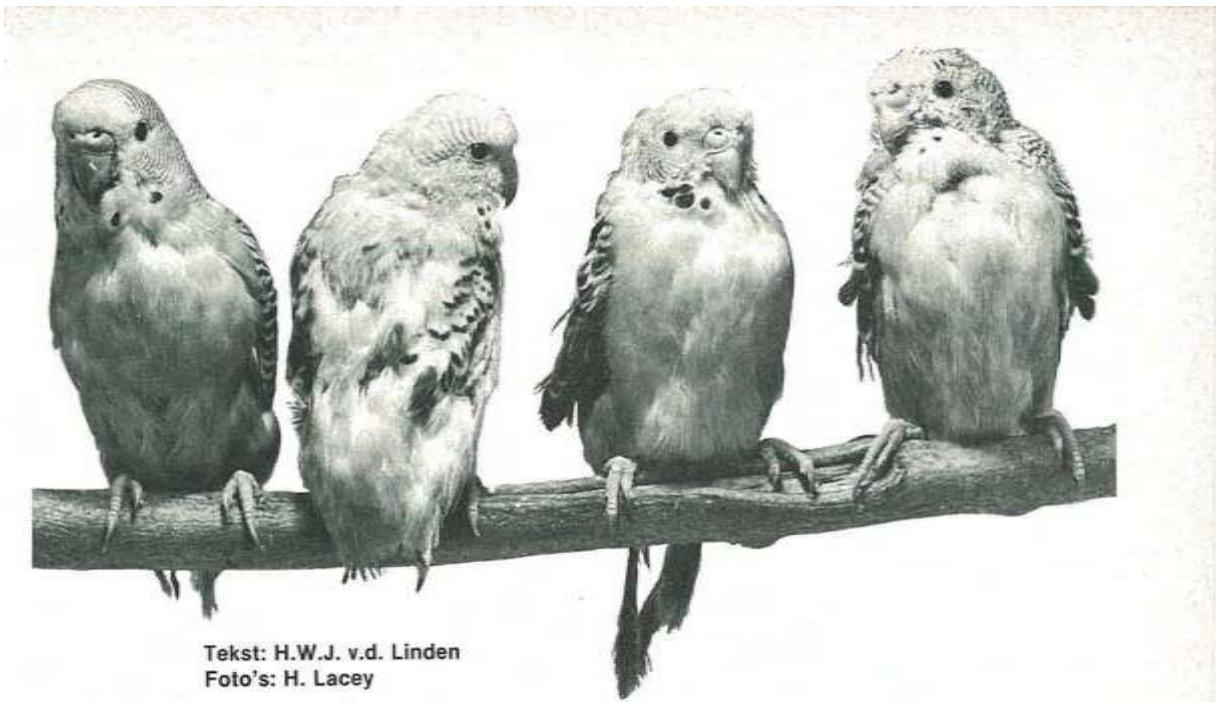
404

Een volkomen veilig en gifvrij insecticide.

Doodt feilloos alle insecten in huizen, hokken, kooien, manden etc.

**W. ROUPPE
VAN DER VOORT**

Tekst: H.W.J. v.d. Linden
Foto's: H. Lacey

kruipers bij grasparkieten

Er zullen weinig ziekten zijn, waarover zoveel gesproken en geschreven is als over de kruipersziekte bij grasparkieten. We kunnen deze ziekte die ook wel French Molt genoemd wordt, terecht als de grootste vijand van de grasparkietenkweker beschouwen. Het kan dan ook niet uitblijven dat kwekers met allerlei veronderstellingen komen aandragen omtrent de oorzaak van deze gevreesde ziekte.

aten we echter niet op op de zaak ooruitlopen en eerst beginnen met e verschijnselen wat nader in beschouwing te nemen. Vlak voordat e jonge grasparkieten het nestlok verlaten, laten ze alle grote lag- en staartpenen vallen. Hierij dient te worden opgemerkt dat e ziekte in diverse gradaties kan ptreden variërend van het verlies an enkele vleugelpennen tot de eer ernstige gevallen, waarbij zelfs e lichaamsbevedering is aangeast. Bekijken we zo'n afgeworpen leugelpen wat nader dan zien we at zich in de schacht een roodbruie bloederige massa bevindt zodat kwekerskringen wel van bloedennen gesproken wordt. De veerchachten zijn nogal bros met nigszins gekrulde baarden. Aan et uiteinde van de schacht zijn de ennen iets geknikt. Behalve het ait dat de jonge vogels niet of nauwelijks kunnen vliegen en zich over e grond of langs het gaas kruieend voortbewegen, vandaar de beaming kruiper, zijn ze verder vitaal

en lijken volkomen gezond. Met uitzondering van de extreme gevallen herstellen de vogels later weer normaal, waarbij ze vaak wat in groei achterblijven vergeleken met hun gezond gebleven soortgenoten. Zoals ik reeds zei zijn er in de loop der jaren vele hypothesen geuit en weer verworpen. Aanvankelijk liepen de theorieën nogal uiteen. De een dacht de oorzaak gevonden te hebben in onvoldoende frisse lucht en een gebrek aan licht en zon. Doch hoe was dit dan te verklaren temeer omdat de kruipersziekte ook bij in het wild levende grasparkieten in Australië is gesignaleerd?

Zover ik in de mij beschikbare literatuur heb kunnen nagaan werden in 1938 grote aantallen kuipers in Centraal Queensland aangetroffen. Het zou echter naief zijn hieruit de conclusie te trekken hiermede het eerste optreden van kruipers te hebben gelokaliseerd. We kunnen gerust aannemen dat het verschijnsel 'kruiper' van veel minder recente

jaargang is waarbij we ons moeten realiseren, dat behalve in gevallen waarin buitengewoon grote aantallen kruipers voorkomen zoals kenelijk in 1938 het geval schijnt te zijn geweest, nauwelijks exacte observaties mogelijk zijn gebaseerd op het feit, dat vogels die niet kunnen vliegen in de wildbaan geen lang leven beschoren zal zijn omdat ze een gemakkelijke prooi zijn voor roofdieren. Mede door de uitslagen van proefparingen, die onomstotelijk aangetoond hebben dat noch goede-noch slechte lucht noch veel noch weinig licht en zon van doorslaggevende invloed op het ontstaan van de kruipersziekte uitoefenen, werd deze theorie dan ook verlaten.

Andere kwekers hingen de mijntheorie aan, doch ook hier hebben proeven uitgewezen dat weliswaar volledig ondervoede jongen met ernstig beschadigde bevedering hiervan het resultaat waren, doch geenszins een toename van de kruipersziekte kon worden aangetoond

zodat ook deze veronderstelling als afgedaan kon worden beschouwd.

Het bovenstaande wil natuurlijk niet zeggen dat we het met de zindelijkheid van de kooien niet zo nauw hoeven te nemen en dat voldoende frisse lucht licht - resp. zonlicht er ook niet zo op aan komt. Integendeel een goede lichtinval met veel zon en mijt - en luisvrije broedruimte zijn een eerste vereiste voor een succesvolle kweek doch zoals gezegd het kan het optreden van de kruipersziekte niet voorkomen.

Al met al waren de kwekers met hun onderzoeken nog niet ver gekomen. In het boek 'Vererbungsstudien am Wellensittich' beschrijft Prof. Steiner, Zürich, de resultaten van uitgebreide proeven met grasparkieten en komt tot de conclusie dat de kruipersziekte een degeneratiefactor is welke volgens de wetten van Mendel onvolkomen dominant vererft.

Deze conclusie kwam aardig overeen met de ervaringen van de kwekers temeer omdat opgevallen was dat er ouderparen waren die nooit kruipers voortbrachten, bij andere daarentegen werden voortdurend kruipers in de nesten aangetroffen. Met deze gegevens begon men weer te experimenteren. Gedurende enkele seizoenen werden voltallige legfels van paren, welke nooit kruipers voortgebracht hadden, ondergelegd bij paren die steeds kruipers voortbrachten.

De paren die nooit kruipers hadden kregen de voltallige legfels van paren welke voortdurend kruipers voortbrachten ondergeschoven. De resultaten van deze proeven waren uiterst merkwaardig. Het bleek namelijk dat in de nesten van paren welke kruipers gehad hadden doch de eieren van gezonde vogels gekregen hadden toch steeds weer kruipers aangetroffen werden terwijl de nesten van de gezonde vogels die de eieren uitgebreed hadden van de paren die telkens kruipers hadden ook steeds enkele kruipers opleverden.

Dit klopte niet met de opgestelde erfelijkheidstheorie, temeer omdat hier sprake was van een erfelijke verschijningsvorm.

Immers, hoe was het mogelijk dat paren die de eieren uitgebreed hadden van gezonde oudervogels telkens een aantal kruipers voortbrachten? Mede door het feit dat tijdens de proefparingen gebleken

was dat in de nesten van de gezonde vogels het optreden van de kruipersziekte aanmerkelijk was verminderd, kwam men tot de overtuiging dat de door Prof. Steiner aangedragen erfelijke factor verantwoordelijk moest zijn voor zowel het onvermogen van de ouderparen om krommel van een goede samenstelling te produceren alsook voor het onvermogen van jonge vogels om zich de toegediende krommel van goede samenstelling volledig ten nutte te maken.

Hoe moet dit nu verstaan worden? M.a.w. hoe doet nu precies een erfelijke factor de kenmerken ontstaan waarvoor het verantwoordelijk is? Wat is het mechanisme waardoor het onvermogen ontstaat goede krommel te produceren resp. het onvermogen van de jongen krommel van goede samenstelling in de benodigde stoffen om te zetten? Vragen die evenzevele antwoorden behoeven om e.e.a. te kunnen begrijpen.

Welnu, de genen oefenen hun invloed uit d.m.v. enzymen. Een sprekend voorbeeld hiervan is de kleur van de bevedering die mede bepaald wordt door de hoeveelheid aanwezige melanine. Melanine wordt trapsgewijs gevormd door het aminozuur tyrosine. Bij deze vorming is een groot aantal enzymen betrokken en de hoeveelheid te vormen melanine zal dan ook afhankelijk zijn van het aantal hierbij betrokken enzymen.

Vaststaat dat de eerste twee trappen gekatalyseerd worden door het enzym tyrosinase. Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid wordt de aanmaak van tyrosinase bepaald door een afzonderlijk gen. Op deze wijze zal het de kleur van de bevedering bepalen. Ontstaat er nu door een mutatie een gen die het onvermogen bezit tyrosinase te vormen dan zal ook geen melanine gevormd kunnen worden en we noemen een dergelijke vogel een ino.

U ziet dat door één gebrekkig gen grote veranderingen teweeg gebracht kunnen worden. Voortbordurend op deze stelling kunnen we dus zeggen dat de specifieke kenmerken van levende organismen geregeld worden door zijn enzymen samenstelling die op hun beurt door de genen erfelijk worden bepaald en aan hun nakomelingen worden doorgegeven.

De Amerikaanse biologen Beadle en Tatum onderzochten eenvoudige

organismen om de werking van de genen te kunnen doorgronden. ; namen proeven met eenvoudige schimmels en ontdekten dat bij mutanten, die d.m.v. röntgenstralen kunstmatig werden opgewekt, g wijzigde voedingsgewoonten optraden. Na lang speuren, waarbij telkens een gewijzigde voeding werd verstrekt, bleek dat de mutant het aminozuur arginine nodig had om te kunnen groeien. De ongemuteerde stammen konden dit namelijk zelf maken.

De gemuteerde stam bezat dus een defekt gen waardoor de schimmel geen enzym kon maken die op haar beurt weer de aanmaak van arginine verhinderde. Bij verdere studie ontdekten men 3 verschillende schimmelstammen die telkens een iets eenvoudiger verbinding dan waaruit arginine is opgebouwd konden groeien. Uit de proeve bleek dat de eerste stam zich uiteindelijk ontwikkelde indien arginine aan de voeding werd toegevoegd. Een tweede stam groeide slechts als arginine of een iets eenvoudiger verbinding werd verstrekt. Een derde stam tenslotte gedijde als arginine of citrulline of ornithine, een stof die blijkt uit chemische analyse niets eenvoudiger is opgebouwd dan als citrulline. De conclusie die men hier uit trok was dat deze stoffen zonderlijke trappen vormden bij de totstandkoming van het eindproduct arginine waarbij telkens een enzym betrokken was en dus ook een gen dat verantwoordelijk was voor de aanmaak van het enzym. Op deze manier werden enzymatische processen van vele verbindingen die door levende organismen gevormd worden doorgrond. Nu terug naar ons uitgangspunt waarbij gesteld werd dat een erfelijke factor aansprakelijk was voor het onvermogen goede krommel te produceren resp. op te nemen. Men begon met de vogels extra vitamines toe te dienen en men nam proeven met verschillende mineralen en zouten doch het resultaat was nihil. Wat overbleef waren de eiwitten. Bij sectie op kruipers was namelijk gebleken dat er van twee soorten kruipers sprake was.

a. Kruipers met gezwollen en met een afwijkend gekleurde lever waarbij ook een afwijkende kleur van de nieren werd geconstateerd.

b. Kruipers waarbij deze afwijking

gen niet of nauwelijks werden aangetroffen zodat hier van organisch gezond schijnende kruipers gesproken kon worden. De eerste groep, welke slechts sporadisch voorkwam zo uit de onderzoeken is komen vast te staan, ging meestal zonder voorafgaande ziekteverschijnselen plotseling dood als gevolg van ernstige eiwit tekorten voornamelijk door een gebrek aan het aminozuur cystine. De tweede groep waarbij slechts geringe eiwittekorten werden aangetroffen maar waarvan kon worden vermoed dat het geconstateerde tekort het verschijnsel 'kruiper' en gevolg had. De onderzoekers werden in hun verneemden gesterkt door de resultaten van proeven aan de Reading University, England. De bekende wetenschappelijke medewerker Dr. H.G. Taylor, verbonden aan genoemde universiteit onderzocht de kropmelk van zojuist gevoederde ongegrasparkieten en ontdekte dat de kropmelk van paren die voortdurend kruipers voortbrachten arm

kruipers bij grasparkieten

was aan enkelvoudige eiwitten terwijl de kropmelk van paren welke nimmer kruipers voortbrachten rijk aan proteïne was. De conclusie van Dr. Taylor luidde dan ook dat de kruipersziekte veroorzaakt werd door een proteïnegebrek in de kropmelk van de pop waarmede de jongen de eerste dagen gevoed worden. Men begon e.e.a. te combineren. Langzaam begon men het verband te zien en men besefte dat de door Prof. Steiner aangeduide erfelijkheidsfactor een factor moest zijn die door zijn aanwezigheid de normale eiwitstofwisseling belemmerde en bij de drager van deze factor een verhoogde eiwitbehoefte noodzakelijk maakte

doordat de normaal opgenomen hoeveelheid proteïne in onvoldoende mate afgebroken, omgezet en weer opgebouwd kon worden. Juist in de broedperiode als bij de oudervogels en bij de jonge vogels een verhoogde eiwitbehoefte ontstaat zal het ziekelijk onvermogen tot het verschijnsel 'kruiper' leiden. Stellen we voor de kruiper de factor 'K', dan schrijven we voor de ongemuteerde vogel K + /K + en voor de gemuteerde vogels met de volledige aanleg K/K. Vogels met de K/K factor zijn niet tot voortplanting te brengen omdat het hier de ergste gevallen betreft die nimmer de graad van geslachtsrijpheid zullen bereiken omdat ze meestal vroegtijdig sterven. Theoretisch zouden we echter $K/K \times K/K = 100\% K/K$ mutanten krijgen. De vogels die de K-factor enkel bezitten zijn dus de K + /K vogels. Dit zijn de vogels die de aanleg om een kruiper te worden bezitten dit echter niet beslist hoeven te zijn doch erf-biologisch als ziekelijk beschouwd moeten worden.

Onderling gepaard krijgen we dan $K+/K \times K+/K = 25\% K/K$, $50\% K+/K$ en $25\% K+/K+$. De vogels met het symbool $K+/K+$ zijn volkomen gezond en vererven als zodanig. Het uitkweken van de $K+/K$ vogels zou een oplossing zijn doch helaas is deze erfactor aan de grasparkiet pas te zien als de vogel een kruiper is of een kruiper voortbrengt. In het laatste geval kan de oorzaak ook nog bij de partner liggen zodat proefparingen noodzakelijk zullen zijn om dit te kunnen vaststellen.

Mede doordat uit sectie gebleken was dat bij de K-mutanten leverstoringen voorkwamen, die zoals bekend de opbouw van bepaalde eiwitten afremmen of zelfs geheel uitsluiten, was het zaak om het akute proteïne gebrek op te heffen en men begon te experimenteren met toevoegingen van synthetische aminozuren aangevuld met vitaminen van het B-complex.

Men bediende zich van het systeem volgens welke ook de biologen Beadle en Tatum te werk waren gegaan en die ik U hiervoor uitvoerig heb verteld. In dit verband is het noodzakelijk om op te merken dat het zwavelhoudende aminozuur cystine hierbij een grote rol heeft gespeeld omdat een gebrek aan cystine groeistoornissen tot 80% veroorzaakt. Nemen we verder nog in aanmerking dat voor de vorming van keratine de aminozuren lysine, histidine, arginine en cystine, waar-

bij het laatste eventueel door methionine vervangen kan worden, onontbeerlijk zijn dan zijn hiermede de voornaamste aminozuren opgesomd die bij de proefnemingen betrokken waren. Ik zal U niet vermoeien met deze proeven geheel te analyseren en mij beperken tot de resultaten van de onderzoeken. Men ontdekte dat er in de groep K-dragers drie onderling van elkaar afwijkende mutanten bestonden. Het optreden van de kruipersziekte kon bij elk van de mutanten onafhankelijk van elkaar slechts voorkomen worden door extra toevoeging van genoemde speciale synthetisch gefabriceerde aminozuren. Het bleek dat bepaalde K-mutanten zich niet tot kruiper ontwikkelden indien enkel het aminozuur arginine extra aan de voeding werd toegevoegd. Andere mutanten daarentegen konden pas na samenvoeging van verschillende aminozuren tot groepen, aangevuld met vitaminen van het B-complex bewogen worden de vleugel en staartpennen te behouden. Pas toen een biologisch verstrekkende groep aminozuren werd verstrekt aangevuld met B-vitaminen traden in het geheel geen kruipers meer op.

Kennelijk zijn tenminste drie verschillende enzymen in verschillende mutanten niet werkzaam omdat hun genen gemuteerd zijn. Het zal mij niet verwonderen als in de toekomst zal blijken dat in het genotype van de grasparkiet een veel grotere verschuiving heeft plaats-

gevonden dan we tot nog toe vermoed hebben.

De verklaring waarom in het ene nest van bv. vier jongen, twee kruipers in het andere nest van vier slechts één of in het geheel geen kruipers voorkomen en in een derde geval allemaal kruipers aangetroffen worden lijkt m.i. voor de hand te liggen als we de volgende punten in aanmerking nemen.

Mede door het feit dat drie verschillende mutanten aangetoond zijn lijk mij de onderstaande overwegingen alleszins acceptabel.

- a. De vogel is geen mutant die ontwikkelt zich niet als zodanig
- b. De vogel is wel een mutant die alleen een verhoogde behoefte heeft aan slechts één aminozuur, b.v. arginine, dat toevallig wel in voldoende mate, om aan de behoefte van het jong te voldoen in de voeding, aanwezig is zodat de vogel zich niet als een kruiper zal ontwikkelen. In het geval dat het aminozuur in de normale hoeveelheden voorkomt zal zich het jong echter wel als een kruiper ontwikkelen omdat de normale hoeveelheid niet voldoende is voor K-dragers.
- c. De vogel is een mutant waarbij een verhoogde behoefte bestaat aan een groep aminozuren waardoor de wijze waarop het jong zich zal ontwikkelen afhankelijk is van het al dan niet aanwezig zijn van de verhoogde hoeveelheid aminozuren.
- d. In één nest kunnen verschillende soorten mutanten voorkomen zodat het versterkte voedsel mogelijk voor het ene jong wel aan de verhoogde eiwitbehoefte kan voldoen voor het andere jong echter niet zodat dit zich weer als een kruiper zal ontwikkelen.

Het optreden van de kruipersziekte in de wildbaan zou m.i. verklaard kunnen worden door milieuinvloeden waarbij het eiwitgehalte van grassen, waarmee de parkiet zich in zijn natuurlijke omgeving voedt, sterk in voedingswaarde is gedaald en waarbij de erfelijke afdeling de kans krijgt concrete vormen aan te nemen.

Voor de grasparkietenkweker wil ik tenslotte nog vermelden dat alle essentiële aminozuren kunstmatig gefabriceerd worden en evenals de vitaminen van het B-complex ook verkrijgbaar zijn.

Korte berichten

Algemene vergadering 1979

De algemene vergadering 1978, gehouden op 19 mei j.l. te Utrecht, is wederom een plezierige en vooral zakelijke manier verlopen. De **jaarsverslagen** van de secretaris en van de penningmeester werden zonder enige aanmerking goedgekeurd, evenals de **begroting** voor 1979. Aan het dagelijks bestuur was aftredend niet herkiesbaar de heer J.J. Krol. In zijn plaats is de heer D.J. van der Molen verkozen. De heer J. van Splunter, was venoens periodiek aftredend maar herkieesbaar en hij werd met algemene stemmen herkozen. Van de heer Krol hebben we dus afscheid moeten nemen. Na een estuursperiode van 18 jaar, 6 jaar NKC n 12 jaar NBvV, vond hij de tijd rijp om

J. J. v.d. Molen

J. J. Krol

et werk over te dragen aan een jongere. Een hartelijk woordje dankte de voorzitter de scheidende functionaris voor zijn inzet en collegialiteit. We hebben, zo zei de voorzitter, lang en bijzonder plezierig samengewerkt en vandaar dat ik u mag benoemen tot erelid van de IBvV. Hierna speldde hij de gouden IBvV-speld, de hoogste onderscheiding die de bond kent, op de rever. Nogmaals eer Krol, hartelijk dank voor alles wat u voor de bond heeft gedaan en van harte officieel met deze hoge onderscheiding, maar ons gevoel, dik verdiend. Aan de heer Van der Molen zouden wij gaarne alskracht en wijsheid wensen. We kennen hem al vele jaren en weten van hem dat hij zich nu, als lid van het dagelijks bestuur, wederom zeer verdienstelijk zal inzet te maken. Zo langzamerhand is het dagelijks bestuur geformeerd uit jongere krachten. Wellicht zullen vele hen de aandacht volgen, het zal even moeten wennen. Niettemin vertrouwen wij erin op dat zij op een juiste wijze de belangen van alle leden zullen behartigen en er alles aan zullen doen om onze organisatie groot en groots te houden.

Contributie: De contributie tot en met 31 december 1980 is ongewijzigd vastgesteld. Dit betekent dat deze zal worden ehandhaafd op **f4,- per lid per kwartaal**, adspirant leden tot 18 jaar, **f2,- per lid per kwartaal**.

Tijdens deze algemene vergadering zijn ook weer een aantal voorstellen, zowel van het bondsbestuur als van de afdelingen, behandeld. Wij geven u een overzichtje van de belangrijkste besluiten en verwijzen u voor verdere details naar het volledige verslag dat t.z.t. aan de afdelingssecretarissen zal worden toegezonden.

1) Gewijzigd is artikel 6, lid 4 van het huishoudelijk reglement in dier voege dat de bondsvoorzitter stemrecht heeft wanneer het bondsbestuur uit een oneven aantal leden bestaat. Hierdoor zijn de laatste reglementaire beletselen weggenomen om een 12e district in te stellen. Over dit nieuwe district leest u elders in deze rubriek.

2) Het vraagprogramma is voor nationale en internationale tentoonstelling bindend voorgeschreven voor wat betreft de hoofdgroepen die gevraagd worden. Dit betekent dat een afdeling die een nationale of internationale TT organiseert niet verplicht is om alle hoofdgroepen te vragen. Voor de hoofdgroepen die wél worden gevraagd is het vraagprogramma bindend.

3) Keuren bij kunstlicht, behalve dan de zangkanaries, is niet toegestaan.

4) Het vragen van zogenaamde stellen en het vermelden van 2 vogels op 1 keurlijst is niet toegestaan.

5) Wildzangvogels worden gedurende 2 jaar beschouwd als eigen kweek laatste broedjaar.

De volgende algemene vergadering is vastgesteld op **9 en 10 mei 1980 in de districten** en voor de afgevaardigden van de districten op **31 mei 1980** in het Jaarbeurscongrescentrum te Utrecht.

Universele TT-kooi

Tijdens de laatstgehouden landelijke technische dag van de keurmeesters is vastgesteld dat de huidige universele TT-kooi, in de uitvoering zoals we die vanaf het begin kennen, aan de eisen voldoet en geen wijzigingen noodzakelijk zijn. Hiermede kan worden gesteld dat de universele TT-kooi thans definitief is.

Het 12e district

Door het bondsbestuur is het district Noord Brabant gesplitst in 2 districten, te weten West Noord Brabant en Oost Noord Brabant, met respectievelijk 80 en 91 afdelingen. Als districtsvoorzitter van West Noord Brabant is gekozen de heer J.C.W. Luijsterburg en van Oost Noord Brabant blijft dat de heer J. Vos. Wij wensen beide districten in deze nieuwe formatie alle succes.

Ringenbestelling 1980

In de volgende editie zult u traditiegetrouw de groene inlage vinden. Daarin staat wat iedereen over tentoonstellingen etc. moet weten. Daarin vindt u ook weer twee ringenbestelformuliertjes voor het kweekjaar 1980. Pleeg op tijd uw bestelling bij de ringencommissaris van uw afdeling, dat betekent vóór 15 september a.s.

Postcode

Nogmaals willen we u er even aan herinneren dat het van groot belang is dat bij adreswijzigingen, opgave van nieuwe leden, etc. de postcode duidelijk wordt vermeld. Wanneer adreswijzigingen rechtstreeks aan het bondsbureau worden gezonden, vermeldt dan tevens het computerregistratienummer. U vindt alle gegevens op de wikkels om dit blad. Het beste is dan ook deze wikkels met daarop geschreven de te verbeteren gegevens direct op te sturen.

Keurmeesters

De landelijke technische dag voor de keurmeesters is vastgesteld op zaterdag 29 maart 1980 en wederom in het Jaarbeurscongrescentrum te Utrecht.

Kleur: De heer L.A. van Leeuwen is telefonisch bereikbaar onder nr. 078-12 56 29, de heer Fr.J. Klaassen onder nr. 03210-50 85. De heer Maat is verhuisd naar Gladiolenstraat 13 te Sappemeer, telf. 05980-9 43 04. Wij verzoeken u de wijzigingen aan te brengen in de keurmeesterslijst uitgave maart 1979.

Inschrijving kamer van koophandel

Verenigingen die vóór 26 juli 1979 Koninklijk erkend waren zijn verplicht zich voor 26 juli a.s. te laten inschrijven in het verenigingenregister van de Kamer van Koophandel. Alle andere verenigingen zijn dat NIET verplicht. Een brochure over het verenigingsrecht is op het bondsbureau gratis verkrijgbaar. Ten aanzien van de verenigingen die zijn ingeschreven in het verenigingenregister zij nog opgemerkt dat een staat van baten en lasten NIET jaarlijks behoeft te worden opgezonden naar de betreffende K.v.K., zoals abusievelijk in de brochure staat vermeld. Wel dient een staat van baten en lasten, alsmede een balans, te worden opgemaakt; dat is thans verplicht gesteld.

Zij tevens nog opgemerkt dat wettelijke aansprakelijkheid voor toegebrachte schade door verenigingen, bestuurs- of andere leden, niet is geregeld, of de vereniging nu wel of niet volledig rechtsbevoegd is. Men kan zich hiertegen wel verzekeren.

Ledenwerving

Het moge dan zo zachtjes aan wel vacantielijktijd zijn, maar wat dat betreft kan de ledenwerving gewoon doorgaan. Op het bondsbureau worden de nieuwe leden van uw afdeling gaarne ingeschreven. Op naar de 50.000! Laat het niet zo maar een kreet zijn. Bovendien, voor elke 5 nieuwe leden 1 beker. Succes.

Overleden

Ook de afgelopen periode zijn weer enkele leden ons door de dood ontvallen. Daarin weten Mevr. Groot, Den Haag; J. van Dungen, Purmerend, H.J. Panjer, Froombosch, G. Jansen en J. v. Varik, Maasland; J.C. Oerlemans te Bergen op Zoom; F. Sander, Voorschoten en J. Vroegop te Oud Vossemeer.

Dat zij rusten in vrede. □

In 1974 leerde ik hem kennen, mijn favoriet, het paapje. Om te beginnen kreeg ik een witkeelpaapje, werkelijk een heel mooi vogeltje en dan te bedenken dat er 80 soorten en ondersoorten van deze mooie vogels bestaan. Het gebied waarin de paapjes, ook wel dikbekvinkjes genoemd, leven bestrijkt een groot deel van Amerika en wel zuid en midden en zelfs het zuiden van noord Amerika.

Een type beschrijving van het paapje heeft u kunnen lezen in Onze Vogels - 1976 nr.10 - 1978 nr. 2 - 1978 nr.4 allen zeer duidelijk en leerzaam geschreven. Het karakter van het paapje is, volgens mijn ervaring, zeer vredelievend, ook voor andere soorten hoewel soms wat opvliegend voor gelijke. Hierbij moet ik wel aantekenen dat ik alleen mannen in mijn volière heb.

De zang, waarvoor zij meestal worden aangeschaft, is zeer melodieus en de kleuren zijn ook zeer verdeeld vandaar dat zij ook als T.T. vogel zeer geschikt zijn. Helaas moet ik spreken over T.T.-vogels openklasse, omdat ik tot voor kort nog niet de beschikking had over poppen.

Bezit men poppen en lukt het om jongen te kweken dan rijst er nog een probleem en wel dat het voor sommige mannen wel 3 jaar duurt voordat zij volledig op kleur zijn, andere kunnen binnen 1 jaar op kleur zijn, maar zijn dan nog niet vruchtbaar.

Een volgend probleem is het samenstellen van koppels, de oorzaak hiervan moet men o.a. zoeken in het gelijke uiterlijk van de poppen en in de kieskeurigheid voor wat betreft het uitzoeken van de levenspartner. Het beste is, volgens mij, om de vogels zelf hun partner uit te laten zoeken en ze daarna apart te zetten. In de vrije natuur bouwt de pop vrije nesten in een struik, van kokos vezels, gras en paardenhaar waarin 2 a 3 witte eitjes voorzien van bruine vlekjes worden gelegd.

De jongen, in het begin muisgrijs, worden door beide ouders gevoerd en vliegen na 2 à 3 weken uit waarna zij nog enige tijd worden bijgevoerd door de man.

Gaan de ouders aan een volgend nest beginnen dan worden de jonge mannen uit het vorige nest verjaagd, de poppen worden indien nodig door pa nog enige tijd gevoerd. Dat kweken ook in de volière mogelijk is bewezen de volgende kweekresultaten, in 1933 kweekte J.L. Al-

mijn favoriet

brecht Möller met het witvoorhoofdpaapje en in 1907 Karl Neunzig met het witkeelpaapje.

Het grijze paapje is gekweekt in 1870 door Dr. Russ in Duitsland en later meerdere malen in Engeland. In Engeland is ook een kweekresultaat gemeld van het zwartkappaapje in 1912 door Mr. Page. Andere kweekresultaten zijn bekend met het grijsrugdwergpaapje, het dwergpaapje, het Temminck's paapje en het Reuzenpaapje.

Ik wilde nog wel even terug komen op het reuzenpaapje en wel in de vorm van een waarschuwing. Op het moment worden bij diverse vogelhandelaren vogels aangeboden met het gezegde, dit zijn paapjes, nu past u op het zijn geen paapjes maar Surinaamse Jack's.

Het verschil tussen het paapje en de Jack is ten eerste de prijs. Sommige handelaren vragen voor de Jack f 50.- per stuk. Ten tweede de kleur, de snavel van de Jack is in tegenstelling tot die van het paapje,

zwart en de lichaamskleur is ie anders getint.

Een ander Surinaams vogeltje, c Moestas, wordt ook veel als paap aangeboden, echt let u goed c want de heren handelaren wete het ook niet altijd.

En dan nu de vogels waarvan ik c trotse eigenaar ben, tot op hede bezit ik 8 soorten paapjes en w het witkeelpaapje, witbaardpaap, of sierpaapje, dwergpaapje, ert paapje, oranje paapje, witsterpaaj je of witvoorhoofdpaapje of di mantpaapje en een speciestvorn van het morelletpaapje.

Van al deze soorten bezit ik allee mannen, hiernaast heb ik nog ee stel paapjes waarvan ik helaas c naam niet weet en sinds kort heb twee poppen kunnen aanschaffe waarschijnlijk van de speciestvorn Het komende jaar zie ik met goec hoop tegemoet ook omdat kruisig gen onderling zeer goed mogelij zijn, vandaar misschien de zoveel soorten.

Namen van andere paapjes die i ken zijn, grijs paapje, zwartka; paapje, halsbandpaapje, bron: paapje, blauwgrijspaapje, hick' paapje, morellet paapje, reuzer paapje, grijsrug dwergpaapje, ten minck's paapje, amerikaans dikbel je of witstreeppaapje, gmelin' paapje, kaneelpaapje, witvleuge paapje en bahia sierpaapje waa van het grijspaapje er in drie soo ten bestaat en wel de S. plumbea i Bolivia en Brazilië de S. plumbea witheleyana in Venezuela en de S plumbea Coleumbiana in Colun bia.

Zijn er onder u vogelliefhebbers di ook in paapjes zijn geïnteresseerd dan adviseer ik hen om eens in ee bibliotheek te gaan kijken en be denk dan wel dat zij meestal oo een copiermachine bezitten.

Hopelijk heb ik mijn steentje bijge dragen voor de liefhebberij va paapjes en ik hoop dat er nog mee reacties komen, eventueel aan mij adres maar liever, via Onze Vogel want dan kan een ieder er zijn voo deel mee doen. Echt een paapje i een vogel waar u lang plezier va kunt hebben. Er is een geval beken dat een paapje 24 jaar in gevangenschap verbleef.

Veel plezier.

P.J. Nicolaa
Usselincxstraat 8
2593 VH Den Haa

Nogmaals True-Lite

Ing. J.P. Holsheimer

ij deze mijn kanttekeningen bij de aktie van de firma Harteveld/Hoos en Heijermans in 'Onze Vogels' van maart '79 op mijn artikel van december '78 waarin ik onder andere stelde dat het niet bekend is of het gebruik van True-Lite een gunstiger invloed op de gezondheid van vogels heeft dan andere verlichtingsbronnen.

Citaat 1 'Uit deze opmerking mag wij op dat de schrijver weinig of geen contact heeft met kwekers in vogels, vissen of andere dieren en planten'.

Commentaar Holsheimer: Mijn contact met de wereld van de vogelliefhebberij zijn zeer uitgebreid. Ik ben bekend met en bij vele vogelliefhebbers, kwekers, dierentuinen en vogelparken en vogeltijdschriften, zowel in Nederland als in het buitenland. Daarnaast ben ik zeker al 10 jaar actief herpetoloog.

Citaat 2 'Natuurlijk hadden wij - als importeur - de auteur graag onze rapporten ter inzage gegeven, waarom spijt het ons dat hij niet om ons commentaar heeft gevraagd voor het artikel werd geplaatst.'

Commentaar Holsheimer: Op 4 oktober 1972 (negentien-twee-en-zestig) zond uw firma mij het hele

pakket documentatie getiteld 'Environmental lighting'. Ik had dit nodig voor een **vergelijkend onderzoek** dat gepubliceerd wordt in één van de binnenkort te verschijnen boeken van mijn hand. In de documentatie 'Environmental lighting' is geen enkele publikatie die zegt dat uitgewezen heeft dat True Lite een gunstiger invloed heeft op de gezondheid en vitaliteit van vogels dan andere verlichtingsbronnen.

Citaat 3 'Wij willen er op wijzen dat de samenstelling van het spectrum van een lichtbron in het ultraviolette gedeelte van zeer grote invloed kan zijn op diverse biologische processen zoals o.a. de vitamineproductie en opname door het lichaam'.

Commentaar Holsheimer: Er is mij geen wetenschappelijke publikatie bekend waarin wordt vermeld hoeveel provitamine D² en-D³ er in stuitklier van bepaalde vogels wordt geproduceerd en na omzetting door bepaalde lichtstraling door de vogel wordt benut. Vitamine D³ wordt de vogels via het voer verstrekt en niet door het gebruik van een of andere verlichtingsbron. Bovendien is de samenstelling van het spectrum

van True-Lite niet specifiek. In vergelijking met True-Lite heeft Philips no. 55 daglichtlamp bijna dezelfde kleurweergave. True-Lite is echter aanzienlijk duurder.

Samenvatting De importeur zou een wetenschappelijk artikel geschreven in begrijpelijk Nederlands in 'Onze Vogels' kunnen plaatsen, waarin hij de lezer precies duidelijk maakt waarom True-Lite te verkiezen is boven andere verlichtingsbronnen. Omdat dit, zover ik heb kunnen nagaan, in de wetenschappelijke literatuur niet is te vinden en de importeur hier zelf ook geen bijdrage aan levert (uitgezonderd enkele mooie verkoopslogans) blijf ik bij mijn stelling dat de relatief dure True-Lite buizen geen gunstiger invloed op vogels hebben dan andere verlichtingsbronnen.

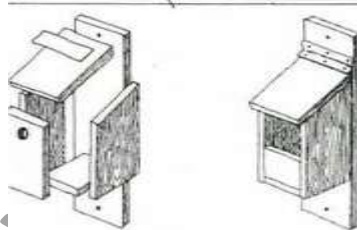
Referenties

Documentatie Environmental lighting Harteveld/Hoos en Hijermans. Farner, D.S., 1964. American Scientist: 137-156.

Oishi, T. & J.K. Lauber, 1973. Journal of Physiology (225): 880-886.

Philips Nederland b.v. Pers. med. Neer, R.M. et al., 1971. Nature (229): 255-257.

Nestkastje

Het ophangen van nestkasten is eigenlijk een soort sociale woningbouw voor vogels die anders geen kans zien zich te vestigen. In het vlakke Hollandse landschap ontbreken vaak hoge oude bomen, waarin vogels de vereiste holtes vinden om in te broeden. Vooral mezen maken gebruik van kastjes, maar ook roodborsten en op de goede plaatsen ook schuwere soorten als ringmus, gekraagde roodstaart of grauwe vliegenvanger. Door het plaatsen van speciale nestkasten voor torenvalken broedt deze vogel nu ook in onze, wel boomloze gebieden. Een nestkastje dat geschikt is voor mezen is heel makkelijk zelf te maken. Voor nadere inlichtingen over andere typen nestkastjes, het onderhoud ervan en de beste manier om ze op te hangen kan men het beste de brochure 'Nestkastjes voor vogels' bestellen bij de Vogelbescherming.

Fauna vit

Sabri Oosterhout Nb.

ET *natuurlijke* CONDITIE-TONICUM VOOR HUISDIEREN

3 soorten: voor papegaaien, voor zaadeters, voor insekteneters

eerste goudborstduif eigen kweek

De wetenschappelijke naam van deze pareltjes uit het oerwoud is **Gallicolumba rufigula**, familie van de dolksteek duif (*Gallicolumba Luzonica*), De Bartletts dolksteekduif (*Gallicolumba Criniger*) de Witborstduif, (*Gallicolumba Jobiensis*) en nog 14 andere soorten.

Deze allerminst schuwe duifjes leven in de donkere regenwouden van Nieuw Guinea, dit is ook te zien aan hun relatief grote ogen. Zij leven daar van wat de bodem hun te bieden heeft, kleine zaden van diverse vruchten, bessen en insecten. Hun hoofdvoedsel bestaat uit zaden. Zij nestelen in lage struiken, kleine boompjes en parasietplanten, meestal niet hoger dan 1 meter boven de grond. Hun nest bestaat uit niet meer dan enige takjes over elkaar gelegd, erg gebrekkig zoals de meeste duivennesten. Het legsel bestaat evenals bij de Bartletts dolksteek maar uit 1 ei (afmeting 30 mm x 23 mm). De bovenzijde van dit 21 cm grote duifje is kastanje bruin met over de vleugels blauw grijze banen, de snavel en poten zijn roodbruin, boven de snavel is de kop goud kleurig overgaand in bronskleur en vervolgens weer kastanje bruin in de hals. Achter en boven het grote donkere oog is 'n blauw grijze vlek, terwijl het oor en onder het oog de kleur beige is, naar de keel overgaand in wit en vervolgens naar de borst in goudgeel. Het gedeelte achter de poten en onderzijde staart licht bruin tot beige. De binnenzijde van de vleu-

gels bestaat uit kleine zwarte veertjes met aan het einde van elk veertje 'n beige gedeelte zodat dit 'n gepareld effect geeft. Dit is vooral goed te zien bij het paringsritueel.

Dit paringsritueel is als volgt: de doffer gaat voor het duifje zitten, beurtelings richt hij zich hoog op, spreidt zijn vleugels wijd uit, daarbij steeds de binnenzijde aan het duifje tonend, vervolgens maakt hij zich zo klein mogelijk drukt zich plat op de grond de kop naar beneden gericht, waarbij de borst de grond raakt. Het geluid dat daarbij wordt gemaakt, lijkt op dat van 'n drillboor, met een hoog geluid, het vertoont wel enige overeenkomst met het geluid van de tamboerijnduif. Als de duivin deze hofmakerij accepteert begint zij met haar vleugels te trillen, laat zich vervolgens door de doffer voeren, waarna de copulatie plaatsvindt. Nadrukkelijk wil ik vermelden dat het trillen met de vleugels op de manier van voedsel bedelende jonge duiven geen typisch verschijnsel van de duivin is, ook de doffer doet dit, soms zelfs voor zijn verzorger vooral als hij zeer vertrouwelijk wordt. Beide geslachten zijn vrijwel niet van elkaar te onderscheiden.

In sommige gevallen is de duivin iets kleiner of lichter goudkleurig op de borst. Maar ik heb ook een kweek-koppel waarvan de duivin iets donkerder is.

Bij toeval kwam ik via 'n bevriende relatie in het begin van 1976 in het bezit van 1 doffer goudborst, maar

wat moet je nu met één doffer. Aan gezien ik veel dolksteekduiven kweek wilde ik proberen via de *Luzonica* of de Griniger de goudborst terug te kweken. De poging om paren met de Bartletts liep steek uit op vechtpartijen, daarom ma geprobeerd met de gewone dolsteek. Hiervoor werd een jonge duivin uitgezocht welke broedrijp was en in 'n ruimte van 1 ½ meter bij 2 m bij 2 m geplaatst, voorzien van voldoende nestgelegenheden. Bij o serveren bleek echter, hoe raar ook mag klinken, dat deze ruimte groot was, beide vogels ontliep elkaar steeds, zodat er van nestbouw niets kwam.

Vervolgens plaatste ik dit paar in ruimte van 1,2 m lang, 40 cm diepte en 70 cm hoog, de bodem werd bedekt met bladaarde en als nestgelegenheden werd 'n tak met veel zijtakken gekozen waarin van dubbeltje gaas 'n nestbodem was gemaakt en nu maar afwachten. Na een week reeds zag ik de doffer met tabakstenen naar het nest gaan en 3 dagen later was er het eerste ei, dit werd vervangen door 'n kunst ei, en 3 dagen daarop volgde het 2e ei. Om geen risico te lopen werden de eieren onder betrouwbare lachduiven gelegd, maar na 5 dagen bleken de eieren onbevruucht. Na 12 dagen weer eieren, weer onbevruucht, en herhaalde zich nog enige male wat was nu het geval, de paringsrituelen van dolksteel en Goudborst waren zodanig afwijkend van elkaar dat er geen goede paring tot star

kwam, ondanks de goede verstandhouding.

Toewel ik het jammer vond van als Jie eieren, besloot ik nog 'n laatste poging te wagen. Ik plaatste naast het genoemde paar een kweekpaar jolksteekduiven, door het paringsritueel van de doffer jolksteekduif nam ook de duivin welke bij de goudborstduif geplaatst was de jaarhouding aan, waarna zij door de goudborst bevolgen werd. Hierdoor gelukte het toch om 'n jonge jalfbloed te kweken. Intussen had n kennis uit Nieuw Guinea beloofd mij te zien voor 'n duivin goudborst en in Aug. '76 arriveerde hij, trots als 'n pauw met één jonge maar volwassen goudborst. Wij plaatsten hem enige dagen alleen in 'n ruime voliere, waarna de doffer toegelaten werd.

Alles was koek en ei, maar na 2 maanden volgden de vechtpartijen, dus toch nog 'n doffer. Na eindeloos veel moeite arriveerden er in Maart '77 nog 4 jonge goudborsten, vierbij bleken gelukkig 2 duivinnen te zijn, zodat de werkelijke kweek kon beginnen.

Door mijn ervaringen opgedaan met de bastaardkweek plaatste ik de kweekparen in ruimtes van 1,2 mtr lang, 40 cm diep en 70 cm hoog

maar wel zo dat zij elkaar niet konden zien. Het zou echter nog voorjaar worden voordat het eerste paar aanstalten maakte tot nestbouw over te gaan.

Met enige tabakstelen werd het voorgevormde nest aangevuld en spoedig volgde het eerste ei. Vooral de doffer was erg bezorgd voor het nest en nam het grootste deel van de dag het broeden voor zijn rekening, terwijl 's nachts de duivin op het nest zat. Na 17 dagen kwam het jong uit, het vertoonde erg veel dons en was licht bruin beige van kleur. Op 'n normale duivenmanier werd het jong gevoerd en verliet na 14 dagen het nest evenwel nog zonder staart. Daarna duurde het nog ruim 14 dagen voordat dit jong geheel zelfstandig was. Twee dagen nadat het jong het nest verlaten had, was de duivin opnieuw overgegaan tot leggen, omdat het jong 's avonds steeds terug kwam in het nest en ik bang was voor stuk stoten, besloot ik dat ei uit te laten broeden door lachduiven.

Doordat ook het andere paar tot broeden overging gelukte het mij dat jaar 6 jongen te kweken.

De bastaard welke 'n duivin bleek te zijn was ook tot leggen overgegaan, maar deze waren steeds onge-

vrucht, zodat hiermede is gestopt. Het voedsel voor de ouderparen bestaat uit 'n goed mengsel tortelduivenvoer, als basisvoer, aangevuld met vette korrel en topvorm van Witte Molen. Verder 'n fruitmengsel van in dobbelsteentjes gesneden appel-peer-banaan-sinaasappel, tomaat-vijgen-druiven of bessen e.a. minder kleverig gemaakt met universeel voer en gedroogde insecten. Dit voer kan voor \pm 4 dagen tegelijk aangemaakt worden en in de koelkast worden bewaard.

Per dag en per paar wordt dit nog aangevuld met 'n weinig eivoer en om de 2 dagen enige meelwormen. Tot slot van mijn relaas wil ik opmerken, dat door het kweken met deze prachtige duifjes hopelijk 'n bijdrage wordt geleverd tot het behoud van deze soort. Immers nu als 'n wervelstorm hele gebieden worden ontbost, zodat van enig biotoop geen sprake meer is, zal over enige tijd ook deze soort in de vrije natuur uitgestorven zijn. Mogen er dan voldoende liefhebbers zijn die door het kweken zorgdragen dat de soort niet uitsterft.

M.P.C.J. Verhoeven

